

London med napadi

Delavcem in uradnikom ne preti nevarnost samo od sovražnih bomb, ampak še bolj od šrapnelov protiletalskega topništva

London, 18. okt. j. (LEF). Opaža se, da se nemški letalski napadi na London ravno strogo po dnevnem času. Čim se zmrči, se prične vsakodnevni velik napad, vzporedno s katerimi se mora povečati tudi napor protiletalske obrambe.

Vse to povečuje nevarnost, ki grozi londonskemu prebivalstvu, v prvi vrsti delavcem in namestencem, ki morajo opraviti daljša pota od svojih delavnihih mest do stanovanj. Zaradi tega se je spoznavalo med delodajalci in namestenci pokrenila akcija, da bi v zimskem času pričeli delovni obrati in trgovine zapirati bolj zgodaj, da bi mogli ljudje pred pojačano aktivnostjo sovražnega letalstva ter obrambe doseči svoje domove odnosno zaklonišča. Včeraj je bila zadeva v srenca med zastopniki zainteresiranih krogov ter predstavniki notranjega ministrstva o možnosti skrajšanja delovnega dneva.

Ureditelj postaja čedalje bolj nujna. Čim se zmrči, je promet v Londonu silno otežen. Ljudem, ki se kretajo po ulicah, ne preti nevarnost samo od sovražnih bomb, marveč še bolj od šrapnelov protiletalskega topništva, ki včasih, kadar je zaporni ogenj posebno močan, dobesedno dežuje na London. Število padajočih šrapnelov je tako veliko, da prebivalstvo po ulicah zbira drobce in kroglice ter jih oddaja v zbirališče starega železa in jekla, od koder nastopi ta material nov krogotok v orožni industriji.

Zdravstvene razmere v Angliji

London, 18. okt. s. (Re. pr). Zdravstveni minister Macdonald je izjavil včeraj pred parlamentom, da je bilo iz Londona in okolice evakuiranih sedaj že 500.000 otrok. Prav tako odhaja dnevno iz Londona več tisoč mater s svojimi otroki. Macdonald je dejal, da je število žrtv letalskih napadov v Angliji razmeroma majhno, v primeri z brezsilnim načinom bombardiranja. V bolnišnicah je bilo za žrtve letalskih napadov doslej rabičenih samo 5.500 postelj.

Macdonald je sporočil, da bo vlada sedaj skušala izboljšati razmere v londonskih zakloniščih. V vsakem zaklonišču, ki sprejme več nego 500 oseb, bo odslej reševalna postaja s posebnim zdravnikom in bolniškimi strojniki. Macdonald je omenil, da je bila v letu 1939 kljub pripravam na vojno in kljub vojni umirlost v Angliji na najnižji stopnji.

Ruska sodba o letalskih akcijah

Moskva, 18. okt. j. (Tass). Moskovski radio pravi v svojem pregledu nemških letalskih akcij proti Veliki Britaniji odnošne angleških bombnih napadov na vojaške objekte v Nemčiji, da britanska letala v rednem sosedstvu zmerom zopet posejajo nemška pristanišča ter važna središča nemške industrije, pri čemer morajo večkrat preleteti na 1000 km dolge poti od svojih oporišč do teh ciljev.

Ti angleški poleti so za Nemčijo zelo nevarni v nasprotju z operacijami nemškega letalstva proti britanskim lukam, ki doslej niso priniseli nikakih pomembnejših rezultatov. Navzide intenzivnim nemškim letalskim napadom je na primer britanska vojna mornarica še zmerom obdržala vsa svoja pomorska oporišča in sicer

Nočni letalski napadi

Po vestih iz Berlina je bilo ponoči nad Anglijo zopet tisoč nemških letal

London, 18. okt. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komuniqueju:

Preteklo noč so bili nemški letalski napadi zopet osredotočeni na London. Število bombe pa so bile vržene tudi na neko mesto v srednji Angliji ter neko mesto ob reki Mersey. Bombardiranje so bile tudi izolirane točke v raznih drugih delih države, zlasti na jugu.

Povzročena škoda v splošnem ni velika. V glavnem so bile poškodovane hiše. Le malo škoda je bilo povzročeno na industrijskih podjetjih. Človeških žrtv je malo.

Po naknadnih podatkih so bila včeraj sestreljena nad Anglijo skupno 4 nemška letala. Trije angleški lovci se niso vrnili na svoja oporišča.

London, 18. okt. s. (Reuter). Zdi se, da nemški letalski napadi na London in ostalo Anglijo pretežno noč niso bili tako siloviti kakor prejše noči. Med posameznimi napadi na London so bili pretežno noči daljši presledki, v katerih ni bilo slišati nič eksplozij bomb niti protiletalskega topništva. Bombe pa so bile vržene v Londonu na več okrajih, večinoma na periferiji mesta. Med poškodovanimi zgradbami je neka znamenita cerkev in neka bolnišnica. V glavnem so zopet trpele stanovanjske hiše.

Enako kakor prejšnje noči je bil zopet napaden Liverpool. Prav tako poročajo o napadih iz več drugih mest v severozahodni Angliji.

London, 18. okt. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je javilo sredi v posebnem komuniqueju, da je pri včerajšnjih letalskih napadih padlo več bomb v bližini katedrale v Canterburyju. Katedrala sama je ostala neškodovana.

London, 18. okt. s. (United Press). Ponoči so izjavljali v nemških merodajnih krogih inozemskim novinarjem, da je v napadih proti Londonu pravkar v akciji zopet 1000 nemških letal, enako kakor v prejšnjih dveh nočeh.

Angleški bombniki nad francosko obalo

London, 18. okt. s. (Reuter). Ob južno-vzhodni angleški obali je bilo sredi opazeno, da so velike formacije angleških bombnikov zopet preletele Kanal ter bombardirale luke ob francoski obali. Preko Kanala so se videle velike eksplozije in požari.

London, 18. okt. s. (Reuter). Po uradnih podatkih so angleški bombniki v času od 5. do 16. oktobra napadli v Nemčiji 52 različnih objektov, več med njimi ponovno. Glavni cilji napadov so bile tovarne teko-

celo tista, ki leže na najbolj napadani jugovzhodni angleški obali.

Spremembe v poveljstvu angleške vojne mornarice

London, 18. okt. s. (Reuter). Sredi so bile objavljene važne osebnostne spremembe v poveljstvu angleške vojne mornarice. Poveljnik tako znanega domačega vojnega brodograditelja sir Charles Forbes zaupst 2. decembra svoje mesto in ga nadomesti admiral Tobby, ki je pred izbruhom vojne dve leti poveljeval brodogradništvu v Sredozemlju.

Znani junak bitke pred Montevideom admiral sir Henry Harwood je postavljen za pomočnika šefa mornariškega štaba in obenem za vrhovnega nadzornika vojne mornarice.

Anglija ima najhitrejšje vojne ladje

London, 18. okt. A.A. (Reuter). Posebni dopisnik agencije Reuter poroča z nekega britanskega pomorja oporišča: Velika Britanija razpolaga sedaj z najhitrejšimi vojnimi ladjami na svetu. To je zadnje orožje britanske mornarice, ki ga držijo v največji tajnosti. Čeprav so te ladje majhne, pa imajo isti učinek kakor mnoge največje vojne ladje zaradi svoje brzine, razen tega pa jih je težko zadržati. Njihova vloga v pomorski vojni je podobna vlogi lovskih letal v zraku. Dejansko so to morski lovci. Nesporno je, da bodo te ladje med pomembno vlogo pri preprečevanju invazijskega poskusa. Na eni teh ladij sem prisostvoval poskusom, ki so mi pokazali, da postajajo te ladje v nekaj trenutkih popolnoma nevidne zavolj gostih oblakov dima, tako da je sovražna ladja lahko torpedirana, pa ne more videti napadalca.

Podaljšanje delovne dobe angleškega parlamenta

London, 18. okt. s. (Reuter). V spodnji zbornici je ministrski predsednik Churchill včeraj dopoldne predložil zakonski osnutek, s katerim se podaljša delovna doba sedanjemu parlamentu. Zbornica je sprejela zakonski osnutek v prvem čitanju.

Sedanjemu angleškemu parlamentu bi morala poteci delovna doba prihodnji mesec. Spodnja zbornica je bila izvoljena pred petimi leti in po zakonu noben parlament ne sme biti na oblasti več nego pet let. V primeru, da je država v nevarnosti, pa ima parlament po zakonu pravico, da svojo delovno dobo podaljša. Te pravice se je poslužil angleški parlament že tudi v svetovni dobi.

Churchill proti korupciji

London, 18. okt. s. (Reuter). Na predlog ministrskega predsednika Churchilla je angleški parlament izvolil odbor, ki bo preuči obtožba korupcije proti podtajniku ministrstva za prehrano Bootbyju, ki je obtožen, da je iz lastnega interesa svojčas zagovarjal neke finančne transakcije v zvezi z zaporo računov češkoslovaške vlade v Angliji. Bootby je bil začasno suspendiran, dokler ne bo preiskava ugotovila njegove krivde ali nedolžnosti. Bootby sam je na preiskavo pristal.

čega goriva, bencinske zaloge in železniški objekti.

Ustavljena nemška torpedovka v Doverski ožini

London, 18. okt. s. (Reuter). Včeraj popoldne je iz smeri rta Grfs Nez prišla po Doverski ožini nemška motorna torpedovka, ki jo je v zraku spremljal nemški hidroplan tipa Dornier. Baterija angleškega težkega topništva je pričela s položaja pri Dovu obstreljevali nemško motorno torpedovko. Nekaj minut pozneje je stopila v akcijo še druga baterija angleških težkih topov, naker se je nemška motorna torpedovka umaknila proti francoski obali.

10.000 madžarskih rudarjev stavka

Budimpešta, 18. okt. e. V premogovniških Salgotarijan Tata Dorag in Torodu je izbruhnila velika stavka rudarjev, zaradi česar sta prizadeti dve tretjini celokupne proizvodnje premoga na Madžarskem. Okoli 10.000 rudarjev je prenehalo z delom in pričelo stavkati.

Rudarji zahtevajo, da se jim povišajo meze za 30 odstotkov in smatrajo, da povišek 7 odstotkov, ki jim je bil odobren po direktivah vlade, ni v skladu z življenjskim standardom. Razgovori med delodajalci in rudarji so potekali brez rezultata.

Zaradi stavke je običajno v premogovniških okoli 2500 vagonov premoga in nastale so velike težave glede preskrbe prebivalstva s kurivom, pa tudi industrija že občuti pomanjkanje premoga. Vlada je sklenila, da podzame odločne pokrete.

Španska politika

Berlin, 18. okt. s. (Stefani). V nemških krogih poudarjajo, da je imenovanje Serrana Sumerja za španskega zunanjega ministra svarilo sovražnikom osnih držav, kakor tudi ponovno zagotovilo, da bo Španija še bolj ojačala svoje prijateljstvo in sodelovanje z Nemčijo in Italijo. Sumer je bil vedno največji zagovornik španskega sodelovanja z osjo. Njegovo imenovanje za zunanjega ministra spravlja v zvezo z uspehom njegovega potovanja v Berlin in Rim.

Borzna poročila

Curih, 18. oktobra. Beograd 10, Pariz 9,95, London 17,15, New York 431,50, Milan 21,80, Madrid 40, Berlin 172,75.

Zborovanje slovenskih učiteljev

Ljubljana, 18. oktobra. Dopoldne ob 10, so se zbrali v dvorani Delavske zbornice delegati učiteljskih društev in vse banovine na rednem letnem obnem zboru JUU, sekcijske za dravsko banovino. Tudi letošnji občni zbor stanovske organizacije slovenskega učiteljstva zaznaži vso pozornost javnosti, čeprav obravnava le strogo strokovna zadeva.

Občnem zboru predseduje predsednik sekcije Metod Kumelj. Ob otvoritvi zborovanja je pojasnil, da letos niso mogli zborovati kakor navadno med počitnicami zaradi izrednih razmer. Nekaj časa je celo kazalo, da ne bodo mogli sklicati občnega zbora letos ter da delegati ne bodo imeli prilike oceniti dela sekcije in ne nuditi predlogov ter nasvetov za nadaljevanje. Prizadevanja organizacije so pa bila uspešna, da so oblasti končno dovolile zborovanje ter da je bil dovoljen dopust delegatom. S tem pojasnilom je bil občni zbor odprt in predsednik je pozdravil zborovalce z željo, da bi bili sklepi zborovanja koristni učiteljski organizaciji, učiteljskemu in šolstvu. Posebej je pozdravil navzočega predsednika Jugoslovenskega učiteljskega združenja Ivana Dimniko in podpredsednika Todorja Dimitrijeviča, ki je prvič obiskal naše učitelje. Občni zbor mora biti še danes končan, ker je delegatom dovoljen le kratek dopust. Ker se morajo zborovalci strogo držati določenega dnevnega

reda, tudi ni bilo nobenih pozdravnih govorov.

Sprejeti so bili sklepi upravnega odbora o tehničnem delu občnega zbora. Delo bo opravljeno tudi letos po preizkušanem načinu prejšnjih občnih zborov in sicer po odsekih, nalašč za to sestavljenih in imenovanih. Nominirani so bili člani teh odsekov. Sledilo je poročilo verifikacijskega odbora ter je bilo ugotovljeno, da se je občnega zbora udeležilo skupno 87 delegatov sreskih učiteljskih društev in razen tega številni člani upravnega in nadzornega odbora sekcije.

Tajniško poročilo ni bilo predčitano, ker je bilo objavljeno v organizacijskem glasilu že pred meseci, pač ga je dal predsednik v razpravo. Vendar dopoldne niso o njem razpravljali. V imenu nadzornega odbora je predlagal njegov član Ivanjšič, naj bi zborovalci odobrili tajniško poročilo. Nadalje je predlagal, naj bi razpravljali o računskem zaključku in gospodarskem odseku občnega zbora in ga po tej razpravi odobrili. Končno je bil sprejet predlog, naj se občni zbor popoldne ne začne, dokler ne bodo opravili svojega dela odseki. Odseki občnega zbora bodo začeli svoje delo ob 13 v društvenih lokalih, nakar bo spet sklican občni zbor v dvorani Delavske zbornice. Dopoldnanske zborovanje je bilo končano ob 11.

Z ukradenim motociklom po svetu Na Hrvaškem aretirana mlada pustolovca so pripeljali v Metliko, kjer pa je eden pobegnil

Crnomelj, 17. oktobra. Bujna domišljija ali pa slabo mladinsko stivo so bili že večkrat krivi raznim motnjam v življenju pubertetnikov, ki so jih nepreračunljivi načrti dovedli do povsem nemogočih dejanj. Najpogostejše se tako nagume izrazi v pobegu z doma, ki pa se v večini primerov konča blizu občinskega plotu z žalostno ugotovitvijo, da je svet sicer zelo velik, a brez pravih navodil po njem ne prideš daleč.

Ta življenjska resnica je znova potrjena po dveh mladih ubežnikih Slavku K. iz Metlike in Cirilu P. iz Trbovelj, ki sta se kot ključavničarska vajenca usposabljala za poznejši obrtniški stan pri ključavničarskem mojstru g. Ivanu Rebolju v Ljubljani. Pravita, da ju je oba nenadoma navdala misel, da bi jo, kakor se spodobijo za današnjo dobo, z izposojenim motorjem ubrala v svet za doživljaji in boljšim služkom. Ker ni bilo drugega motocikla pri roki, sta počakala samo prilike, da bo tank gospodarjevega motorja napolnjen z bencinom. Sreča jima je bila mila na najnevarnejši dan, to je petek, na katerega pa sta popolnoma pozabila. Prilika je v pregrehih mladinskih možganih, ki so šteli skupaj 33 let, delovala tako, da sta brez premisleka zajahala gospodarjev DKW in ga usmerila kar proti Kamniškim planinam, dokler nista v samem Kamniku ugotovila, da čez hribe ne gre. Na to, da sta gospodarju pustila v slovo samo listek z obljubo, da mu motorno kolo vrnejo, če dobita boljšo službo, niti pomislila nista. Usmerila sta motor kar proti vzhodu in da bi prihranila na pogonskem sredstvu, sta v klance motorno kolo rinila in se tako tudi telesno dosti razgibala. Mimo krajev, ki jih nikdar v življenju nista videla, sta pridržala ponosno v stare Celje, od koder se jima je pa zelo mudilo naprej, in ker je najlepša cesta vodila proti Zidanemu mostu, sta si jo izbrala za nadaljevanje svoje poti. Pri tem pa je bencinski tank tako pešal, da je v bližnji Sevnici dočela izbrzan obstal z grožnjo, da preti vsem trem nevarnost aretacije.

Prili je morala na pomoč denarna rezerva,

ki sta jo premogla ubežnika in sta za 54 din nabavila novega kuriva, s katerim sta si šla ogledat še prestolno hrvaške banovine in jo nato ubrala proti jugu. Že se jima je nasnila lepí Ogulin, ko ju je nenadoma zaustavilo strogo oko postave. Tudi službeno delavsko oblačilo ni moglo prepoznati strogega stražnika, da bi mladice ne aretirali, kajti zdela sta se mu preveč sumljiva. No, in ko so jima na stražnici pretipali obisti, so zvedeli vso zgodbo. Mlada ubežnika so aretirali in ju odpeljali v Metliko.

Včeraj so ju dobro uklenjena pripeljali iz Ogulina ter ju začasno priprli v občinskem zaporu, da bi ju danes zjutraj odpeljali s spremstvom v Ljubljano. Ponoči, nekoliko pred tretjo uro, pa se je mlademu Slavku K. posrečil beg iz dobro zavarovane zapore s skokom skozi okno v globino kakih šest metrov in je le malo manjkalo, da ni prišel službojočemu stražniku naravnost v naročje.

Čeprav je bilo okno zopar dobro zavarovano z močno, železno, paličasto mrežo, skozi katero doslej še nihče ni pobegnil, je uspelo mladima navihancema, da sta si najprej zvižalo pridržala žlico, ki jima je bila edino orodje za odstranitev zidnega oboka nad železnimi palicami, ki so jima zapirale prostost. Razpolovila sta žlico, podžigala na okensko desko odejo, da bi padajoči omet ne izdal njihune početja, in s kosi žlice odstranjevala omet in malto, ki je vezala zidake v obok nad oknom. Tako se jima je posrečilo z naporom delom iz oboka izločiti toliko zidakov, da sta mogla ukriviti eno železno palico in povečati tako odprtino, da je šla glava skozi. Kakor maček spretno se je skozi odprtino izvelel najprej Slavko K., katerega skok pa je opazil stražnik, ki je bil le za korak prekrake, da bi urnega Slavka prijel. Poskrbel je zato, da ni pobegnil še drugi navihane. Ki so ga s prvim jutrnjim vlakom in dobrih spremstvom odpravili v Ljubljano.

Kje se potika pobegli Slavko, se trenutno ne ve, dolgo pa gotovo ne bo trajalo, ko bodo tudi njemu pristrigli peroti.

Nove ljubljanske perspektive

Kako se preoblikuje Ljubljana v središču, kjer se nam nudijo novi pogledi na nove — zagate

Ljubljana, 18. oktobra. Srečni smo, ki živimo v Ljubljani — v tem času nemoznega pehanja, ko čas povsod tako hiti; pri nas ne more nihče hiteti, tudi čas ne. Ljubljana živi počasi: ljubljanski mlini meljejo še počasneje kakor božji in če že kaj namerljajo, ni kaj prida. S tem sicer ni rečeno, da ne govorimo radi o napredku; skoraj o sleherni novi hiši spregovorimo, da imamo dovolj prilike obdovovati proevit našega mesta; ne zamudimo zapisati, da je mestno cestno nadzorstvo posipalo luže na nekem hodniku in razumljivo je, da je že zgodovinski dogodek tlakovanje te ali one ulice. Sreča nam zadrhti v radosti, ki to in tam kdo čez deset let da pobarvati sveto hišo. Vsi veliki zvonovi našega javnega mnenja zapoje, da bo mesto dobilo palačo, ko začno zidati v središču, ali pa tudi na periferiji stanovanjsko hišo ali dolgočasje uradniško poslopje. Kako bi ne bilo prijetno živeti v zavesti, da naše mesto ne prestopa napredku, da je veleumestno, a da se pri tem nič ne zgodi? Ali ni lepa ta naša velika iluzija? Da, srečni smo, ker živimo v ljubljani.

»CENTER« REZ ZAČETKA IN KONCA Velika mesta imajo središča, kjer je utrip mestnega življenja mnogo burnejši, kjer je živahnost prometa silno potencialna in kjer se koncentrirajo poslovno življenje. Anglijsko so dali takšnemu središču ime city, kar pomeni v našem primeru trgovski okraj mesta (sicer pa mesto samo).

Prostor v tej četrti je predragocen, da bi ga lahko izkoriščali tudi za stanovanja. Poslovna četrt ima seveda širše ulice in prostorne trge, saj se v njo zliva in v nji preliva promet vsega mesta. Mestno središče ima dovolj značilnosti, da se že na zunanji loči od drugih četrti.

Tudi Ljubljana ima svoj center, ki ima kolikor toliko poslovni značaj. Toda glavna značilnost Ljubljane je, da je »ekscentrično« mesto, da nima svojega pravega težišča; zato tudi pri nas nihče ne ve, kje se mestno središče začneja in kje končuje. Za središče velja Mesni trg prav tako kakor Marjin in Kongraci, Miklošičeva

cesta enako kakor Aleksandrova, Tyrseva ali Gosposvetska. Skoraj vse ponudbe stanovanj se glase, da je stanovanje v centru, v strogem centru ali »v neposredni bližini centra«. Ko pa iščeš ta stanovanja, zveš, da velja za center tudi Zaloška cesta kakor Poljanska in Tržaška, bežigrjski okraj in Trnovo. Ljubljanski center sega v predmestja, kakor segajo predmestja vanj tja do znamenite glavne pošte.

CENTRALNA ZAGATA

Ljubljana nima centralnega trga, ker je, kakor smo rekli, ekscentrična. Marjin trg ne more veljati za središče čeprav je križišče šestih cest, saj nima prave oblike trga in na njem skoraj ni prostora za hiše in zato seveda tudi ne za živahnije poslovno življenje. Razen tega se na tem trgu ne združujejo glavne ceste, a še za ozke ulice je to pretesno ustje. To ni središče, kjer bi se promet lahko razvil; tu se promet quši.

Toda pri nas velja za središče križpotje pred glavno pošto, ki ni niti trg. Ali se Ljubljano domati tu središče vsega sveta, ker tam najraje gledajo in počirajo ogled, ki silijo na križišče? To križišče odločno ni srečni mestni, saj se na zahodu, le nekaj sto metrov od njega, začneja nezadani ali tako zvani zeleni pas, ki sega čez Rožnik do Polhograjskih dolomitov in še dalje do — Svice. Tu je samo začetak ene izmed glavnih cest, Tyrseve, in ustje tako zvane promenade. Od tu drži proti jugu temna cesta, v mirno Gradisce in proti vzhodu na Marjin trg. Če bi bil tu trg, bi promet, usmerjen proti pošti, imel neki smoter, takoj se pa hodijo ljudje pred pošto sprehat, ter se gnetejo tam pač zaradi tega, da je smetla še večja. Tako imamo na kraju, kjer mislimo, da je »strog center«, le centralno zagato.

BODOČNOST SREDIŠČA

Nekateri mislijo, da bi se morale proti glavni pošti, proti temu prisiljenemu središču, usmerjati še več prometa (da bi bila Tyrseva c. zvezana z drugo glavno cesto). Mnogo živahnije vozi promet

je mimo pošte nemogoč, vsaj dokler bosta Selenburgova in Prešernova ulica tako tesni. Sicer pa, od kod se naj uamerja sem promet? Tyrseva cesta, ki bi naj bila os Ljubljane, kakor n. pr. Ilca v Zagrebu, res drži do pošte. Toda za težji promet je cesta (Selenburgova ulica) naprej proti jugu zaprta. Če ima voznik ki vozi od severne strani, opravke na južni strani, mu pač najbolje kaže, da se izogne pošte; če namerava proti Vihu, bo zavil že pri železniškem prevozu na Bleivsevo c., pri vožnji v južnovzhodni del mesta pa bo izbral smer po Masarykovi in Resljevi cesti.

Sicer pa bomo zadovoljni, da tranzitne ceste ne drže skozi ljubljanska namisljena ali resnična središča. Zdej povsod po svetu v velikih mestih streme, da usmerijo tranzitni promet izven središča. S tranzitnim prometom našemu središču, ki dobliva nekoliko resnejši poslovni značaj z novimi, večjimi poslopi ob začetku Tyrseve ceste tudi ne bi bilo pomagano. To središče bi moralo postati za mesto samo center, to se pravi njegovo težišče, toda ne morda le zaradi tega, ker skozen vodi pot — v Tivoli... Če bi bil med Tyrsevo in Miklošičevo cesto ter med Dalmatinovo in Prešernovo ulico en sam velik trg, bi šle Ljubljana dobila svoj pravi center, a sedanja centralna zagata pred pošto z obirisi razvoja, kakor se kažejo zdej, lahko samo ostane, kar je.

IN SEDANJE RAZŠIRITVE PRED POSTO?

Dovolj bo slasposvevo sedanji razširitvi — hodnika pred glavno pošto. Križišče samo, cesta, z novo razširitvijo ob hiši Ba-te ne bo mnogo pridobilo. Pač pa bo postal ovinek preglednejši. Ceste ne morejo razširiti, kakor je niso mogli ob »Slaviji«, dokler ne bo padla še sosedna hiša, ki stoji v Selenburgovi ulici. Pa tudi ta razširitev ceste do Knafljeve ulice bi ne imela velikega pomena, saj bi ostala Selenburgova naprej proti Kongresnemu trgu prav tako ozka. Tu stoji zaščiteni hiša, ki izstopa daleč iz nove stavbene črte. Kdo bi upal pri nas zahtevati, naj podro hišo, ki spada med zaščiteni ljubljanske znamenitosti?

Tako bomo dobili z novo razširitvijo nov kot ob Bonacu, nekakšen pendant kotu ob »Slaviji«. Kdo ve, kako dolgo se bosta ta dva kota ponujala ljubljanskim plakaterjem in psičkom blagorodnih meščanov! Nu dijo se nam nove, zanimive perspektive v »središču«, dokaz, da mesto res napreduje. Dobivamo nove intimne, idilične kotičke ki bodo morda kdaj še zaščiteni. Zdej jih dovolj štiti ljubljanska kratkovidnost. Tako zdej ne sme več nihče načeti vprašanja razširitve Tyrseve ceste med »Slavijo« in Ajdovščino. Stavbna črta bo ostala tam zlojmena in če bodo tu bi podli stari hiši, se nova stavba ne bo uvrstila črto »Slavije«. Kakor stoji novi hotel »Slon« v stari črti, da bo ostala cesta do Ajdovščine zožena, tako naj po zamisli regulatorjev naših ulic ostane tudi stavbna črta na levi strani v slogu centralne zagate.

KINO MOSTE
Danes in jutri ob 8. Slagerkomedija
Nezvesti zaljubljenec
Hans Moser, L. Englich, T. Lingen
Jezdec osvetnik
Ken Maynard in zbor kitaristov

Železnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 18. oktobra: Luka

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Volga, Volga... (same ob 16.)

Kino Sloga: As Drumond

Kino Union: Brezupni slučaj

Pavličev večer v proslavo skladateljeve

70 letnice ob 20. v veliki Filharmonični dvorani

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Od pod sira

Hm... Človek je v zadregi, s tako težjo. Poveš tako, ne bo prav na tej, poveš drugače, bo zamera na oni strani. Pa poskusimo pomagati si malo z latinščino.

Stari Rimljani so imeli lepe pogovore in izreke. Recimo pogovor: Tempora mutantur... ali izrek: Beati possidentes. Torej: Časi se spreminjajo... in: Srečni, ki kaj imajo! Se ni dolgo tega, ko smo se človeku tem splošnjeje odkrili, čim več je imel pod palcem. No, saj se petičnim ljudem tu zdaj še odkrivamo. Čast komur čast. Mi, ki se odkrivamo, se nismo mnogo izpremenili, nekateri med tistimi, katerim se odkrivamo, so se pa močno in kar nekam čudno.

Odpro se vrata uredniške sobe. Vstopi gospod ali gospa... Gospod urednik, prosim vas, nikar ne objavite med posameznimi spremembami, da sem kupil ali kupila zemljišče, hišo, vilo. Prosim, da ne budo ljudje vedeli!

Gledaš in se ne moreš načuditi. Mar latinski pogovor ne drži več? Kaj je gramota imeti zemljišče, hišo ali vilo? Čudni so postali nekateri »beati possidentes«!

z Maribora

— Šahovski turnir v Mariboru. Sredi je bilo odigrano 10 kolo šahovskega turnirja za prvenstvo Maribora. Stanje po 10. kolu je naslednje: Dasko 7 (1), prof. Stupčan 5 (2), Marjin 5 (1), Maroti 4,5 (2), Rogoršek 4,5 (1), Bilen 3,5 (1), Brež 3 (3), Ketis 3 (2), Babič 2,5 (2), Nosan 1,5 (3), Čertalič 1,5.

— V Mariboru temperatura pod ničlo. Davi je nastal v Mariboru občuten hlad in prvič v letošnji jeseni je živo srebro zdrinilo pod ničlo. Temperatura je znašala —1,2 C. Na polja in vrtove je legla slana, ki je povzročila nekoliko škoda, zlasti na cvetju.

Iz Sevnice

V nedeljo na TOMBOLO v KRANJ

Pričetek točno ob 2. uri popoldne
VRŠI SE OB VSAKEM VREMENU IN VSAKI UDELEŽBI

Ze dolgo se občinstvo ni tolko zabavalo in nasmejal kot pri filmu
BREZUPNI SLUČAJ V glavnih vlogah: Jenny Jugo, Karl Ludwig Diehl in Hans Stelzer!
Smeh, zabava in razvedrilo!
Predstave ob 16., 19. in 21. uri!
KINO UNION — Tel. 22-21

DNEVNE VESTI

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gđc. Hani Ahazhiz, Radovan Turk, oboje iz Ljubljane in Joža Jančar iz Šmihela pri Žužemberku. Čestitamo!

— Naredbo o omejitvi prometa z motornimi vozili bo omiljena. V sredo smo poročali, da je odpovedala iz Zagreba v Beograd delegacija, ki je na merodajnem mestu posredovala, da bi se določile zadnje naredbe o omejitvi prometa z motornimi vozili. Posredovanje je doseglo željeni uspeh. V kratkem bo objavljena dopolnitev naredbe o omejitvi prometa z motornimi vozili, ki bo zadovoljila potrebe gospodarstva in interese soferjev. Naredba bo izpolnjena z določbami o nadaljnjih izjemah in več ali manj svobodnim razpolaganjem z avtomobili, samo da bo to vezano na dovoljenje oblasti.

— Večji kredit za pospeševanje sadjarstva. Po odloku trgovskega ministra je PRIZAD odobril kredit 44.950.000 din za pospeševanje sadjarstva. Ta denar bo razdeljen na vse banovine.

— Izvoz našega piva v Slavonijo. V Slavoniji so gostilničarji začeli stavkati ter ne morejo več kupovati podražene piva zagrebske pivovarne. Zato so začeli naročati pivo iz Slovenije, ki je kljub velikim prevoznim stroškom še vedno cenejša.

— Draginska doklada privatnim nameščenim na Hrvaškem. Ban banovine Hrvatske je s posebno naredbo odredil, da morajo delodajalci vseh podjetij, ki spadajo pod trgovsko in industrijsko zbornico na področju banovine Hrvatske, izplačati svojim uslužbenecem ne glede na kategorijo draginske doklade od 10 do 50 %. Nameščenici z nižjimi plačami dobe višje draginske doklade in nasprotno. Draginske doklade se začne izplačevati s prvim septembrom in za podlago izračunavanja veljajo prejemi nameščenca na dan 31. avgusta.

— Organizacija uvoznikov bombaža. Pravila se naredba o ustanovitvi organizacije uvoznikov bombaža, bombažnega predeliva in umetnih tekstilnih vlaken. Organizacija naj bi obsegala vse uvoznike ne glede na to, ali uvažajo za potrebe predelave ali za prodajo. Poleg zastopstva svojih članov v ravnanstvu za zunanjo trgovino bi kot posvetovalni organ predlagala potrebne ukrepe za zavarovanje uvoza in sodelovala bi pri proučevanju ukrepov za povečanje in zboljšanje domače proizvodnje strogega bombaža ter umetnih tekstilnih vlaken. V njenih rokah bi bila tudi organizacija skupne dobave teh proizvodov ter razdelitev uvoženih in doma izdelanih sirovin in polfabrikatov. Organizacija bi imela poleg upravnega odbora še poseben urad in vzdrževala bi se s prispevki svojih članov.

— Poziv nemščim državljanom. Nemški konzulat poziva vse nemške državljanke kakor tudi državljane protektorata Češke in Moravske, da takoj prijavijo konzulatu svoje na ozemlju sovražnih držav ležee premoženje. Zadevni prijavni obrazci so dobe pri konzulatu.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, v jutrnjih urah megla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 21, v Dubrovniku in Kumboru 20, na Rabu 18, na Visu 16, v Sarajevu 15, v Ljubljani 14,6, v Zagrebu 14, v Beogradu 13, v Mariboru 6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769,1, temperatura je znašala 3,6, na aerodromu —1,0 stop. C.

— Zrtev steklega volka. Na bosanski planini Bjelašnici se je kmet Bervo Maksimović spopadel z volkom, ki ga je ugriznil v glavo. Po dolgi borbi je Maksimović s pomočjo svojega brata volka ubil. Sam se je začetel v bolnico, iz katere se je vrnil čez osem dni. Doma pa je začel nenakrat kazati znake stekline. Odpeljali so ga v sarajevsko bolnico, kjer so res ugotovili, da je nesrečen stekel. V sredo zvečer je v silnih mukah umrl.

— Samomor kaznjencev v Lepoglavu. V sredo ponoči se je v kaznilišnici Lepoglav obelil Anton Savin iz Kaštel Lukšića, star 30 let. Bil je obsojen na tri leta rokoje zaradi raznih prestopkov. Zadevne čase je kazal znake živčne bolezni.

— Samomor božjanskega kmeta. V vasi Isjana-Platinski v Dalmaciji se je obelil kmet Božo Vučinović, star 40 let. V smrt je šel zaradi žalosti, ker ga je mučila božjast. Večkrat je govoril, da se bo obesil ali pa ustrelil.

— Reparski napad. V Somboru je bil včeraj pri belem dnevu napaden 75letni Alojzij Dorotić. Bil je sam doma in odšel je v kuhinjo klicati snaha. Kar je skočil iz za vrat repar in mu zaklical, naj molči. Dorotić pa je jel klicati na pomoč. Tedaj ga je napadelo zabel desetkrat z bajonetom v glavo, da se je zgrudil. Misleč, da je mrtev, je napadalec pobegnil. Hudo ranjeni Dorotić se je privlekel pred hišo, kjer je jel klicati na pomoč. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Nesreče. France Intihar, 26letni delavec pri podjetju Premur v Martinjaku, je včeraj pomagal pri skladanju tramov in je med delom padel težak hlood nani ter mu stri več reber na desni strani. — Po dobna nesreča je doletela 36letnega delavca mestne plinarne Ivana Novaka, ki mu je pri zlaganju zdrknjila težka plinska cev na prsi in ga precej poškodovala. — Včeraj popoldne so bili mestni reševalci pozvani na Golovec, kjer se je ponesrečila 41letna raznašalka časopisov Ivanka Potočnikova. Nabirala je drache in suhljad, ki ga je nekdo sekai z drevje. Pri tem ji je težka veja padla na glavo. — Jože Tuma, zdravstveni pomočnik iz Skofje Loke, je padel z motorja in si zlomil desnico. — Anton Glavič, 19letni posestnikov sin iz

Skofje vasi, je pa doma padel z zidarskega odra in si zlomil levoico. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico.

Iz Ljubljane

—lj Prva slana. Prva letošnja jesenska slana je čez noč pobelila vrtove in polja. V sredini mesta, kjer je manj vetrovno, v okolici Kongresnega trga, kjer meteorološki zavod meri temperaturo, je znašala davi ob 7. minimalna temperatura le 3,6 C. Na periferiji je pa bilo znatno hladneje. Tako je znašala temperatura na lesišču —1 in pri soli na Barju 0,0. V vsej mestni okolici je bila močna slana, ki jo je solnce pobralo šele po 8. čeprav je sijalo že nad eno uro. Mnogi gojitelji cvetja se slane posebno boje pred vsami svetlini, zlasti zasebniki. Vrtnarji si znajo pomagati, in če slana pomori cvetje pri zasebnikih, bo pač vrtnarsko cvetje tem dražje. Vrtnarji imajo krizanteme in drugo cvetje, ki gre najbolj v denar o vseh svetih, na varnem. V splošnem prevladuje prepričanje, da slana ni napravila nikjer posebne škode. Pomorila je sicer mnogo dalij na mešanskih vrtovih in zlasti v Trnovem, na drugih kulturah pa zdaj ne more več napraviti velike škode, saj so pospravljeni skoraj vsi pridečki.

—lj Zelo slabo založen ribji trg. Dovo morskih rib je skoraj povsem zastal, ker je bil zadnje čase slab ribolov, kakor navadno ob slabem vremenu in svetlih nočeh. Danes so bile na našem trgu naproday izmed morskih rib v glavnem samo sardelice in se teh ni bilo mnogo. Prodajati so jih po 20 din kg. Tudi rečnih rib ni bilo posebno mnogo; prodajali so štučke, po 20 din, in žive postvri po 40 din kg, kakor navadno. Zanje krake je prodajala le ena prodajalka. Tudi povpraševanja po ribah ni bilo posebnega.

—lj Kmetiče prodajalce sadja je mestni tržni urad prenestil z dosedanjega prostora ob šenklavski cerkvi na žilivski trg ob poslopiu Jugoslovanske knjižarne. Namen te prestavitve je bil preprečiti da bi branjeve prekupevalce sadje od kmetice in tako odtegovali ljubljanskemu prebivalstvu možnost cenenejega nakupa. V tej zvezi naj v časih današnje draginje oozorimo ljubljanske gospodinjice tudi na posebnost, da sta na srednjem otoku žilivskega trga med prodajalci kislega zelja in kisle repe dva, ki prodajata svoje pridečke dosti ceneje od ostalih zeljarjev. Do čim prodajajo drugi zeljari; na trgu 1 kg kislega zelja ali kislo reno po 4 do 4,50 din, prodaja neka kmetica po 3,50 din in neki zeljar celo po 3 din.

—lj Krompir. Pred dobrim mesecem dni je med drugim jela naglo naraščati cena tudi krompirja, tako da je bil mestni tržni urad primoran, da v zaščito mestnega prebivalstva to ceno maksimira. Toda ko je bila za ljubljanski trg dovoljena najvišja prodajna cena krompirja po 1,50 din za kg, so se kmalu pokazale zle posledice tega ukrepa: dovoz krompirja na trg je nenadoma prenehal in pretija je nevarnost, da ostane Ljubljana brez glavnega hranila najširših plasti prebivalstva. Da obvaruje mesto preteče nevarnosti, je mestna občina kupila 150.000 kg krompirja in ga postavila na trg v nadrobni prodaji po 1,50 din, v večji prodaji pa po 1,40 din za kg. Ljubljanske gospodinjice so se krompirja razveselile in so za pridno kupovale v nadrobni prodaji na trgu, kakor tudi na debele v mestnem skladišču v bivši milarni na Viču. Prvotno je bilo sicer čuti očitke, da ta krompir ni dober, da je takozvani industrijski krompir, iz katerega se prideluje škrob. Mestni tržni veterinaristi urad je na te ugovore v svojem laboratoriju takoj napravil praktično preizkušnjo in dogal, da je ta krompir prav tako dober in izdaten, kakor gorenski krompir. Z ozirom na pritožbe, da se razkuha in razpade v kose, pa je ta urad ugotovil, da se ta krompir ne sme toliko kuhati v vodi, temveč predvsem v pari, pri čemer se ne razkuha in ne razpade. Tudi gospodinjice, ki prvotno niso vedele za posebnosti tega krompirja, so se zdaj privdale nanj. V nadrobni prodaji so tega krompirja v ničlem mesecu dni pokupili. Je ljubljanske gospodinjice že blizu 20.000 kg, dočim ga je bilo v tem času na debele prodane za 70.000 kg. Ko bo mestna občina prodala še preostalo zalogo tega krompirja, bo naročila novega, to pot najbrže gorenskega. Sai ji je z nieno hvalevredno akcijo uspelo preprečiti ne samo to, da bi prodajalci krompirja v Ljubljani nepravilčno navijali cene, ampak tudi to, da bi kmetice, računajoč s porastom cen, zadrževali krompir doma. Tako je prešla mestna občina že več prav ugodnih ponudb z Gorenskega za nakup večjih količin krompirja in je zato rešila zaradi preskrbe Ljubljane s krompirjem odveč. Kakor pri krompirju, ki ga prodaja zdaj, tako tudi pri krompirju, ki ga bo še naročila, mestna občina ne išče zaslužka, ker hoče, da se morejo do zmogljivih cenah oskrbeti z najpotrebnejšimi živili najširše plasti mestnega prebivalstva.

—lj Nerednosti pri prodaji drv. Mestni tržni urad izdala o merjenju strankam uradno potrdilo, v katerem je točno navedeno kje in kdaj je bilo merjenje opravljeno in kdo je bil navzoč. Dozajajo se primeri, da zaposleni stranke za uradno merjenje drv šele en ali dva dni potem ko so drva kupili. Tako je neka stranka pred dnevi zarobila za uradnega oreda da bi premeril kupljena drva to bo šele dva dni po sklenjeni kupitvi. Kakor je stranka sama izjavila je kupila in plačala 16 prostorninskih metrov drv. Pri uradnem merjenju na se je izkazalo, da jih je le pilih 12 metrov. Ker je bilo mer-

VELIKI LETALSKI FILM V DVEH DELIH! As Drumond

DANES LE ENA PREDSTAVA: OB 16. URI
(Večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta.)
Ruska muzikalna komedija z LJUBO ORLOVO

Film senzacionalnih podvigov slavnega avijatika, junaka iz svetovne vojne po istoimenskem romanu kapetana E. Rickenbackerja. V gl. vlogah: John King, Jean Rogers, Noah Beery, Guy Bates Post. Stotine opasnih situacij in razburilnih scen. — Trifur junštva in prispebnosti. — REZERVIRAJTE SI VSTOPNICE!
KINO SLOGA, tel. 27-30. — PREMIERA DANES ob 16., 19., 21.

Volga, Volga...

KINO MATICA,
Tel. 22-41
Ne zamudite!

jenje onovrnileno šele dva dni po kupitvi in le v navzočnosti kupa. dočim je bil prodajalec seveda odsoten. Je uradni organ stranki sicer izdal potrdilo o merjenju, vendar bo kunc moral urediti vso zadevo s prodajalcem sam. Dozajajo se na tudi taki primeri, da stranke pokličejo uradnega organa šele potem, ko so drva ne le že kupile, ampak jih dale tudi že razlagati. Tudi v takem primeru je seveda nemogoče ugotoviti, ali je bila mera drv ob prodaji pravilna in pravična. Ko mestno poglavarstvo opozarja prebivalce, naj se pri ugotavljanju pravilne mere kupljenih drv poslužuje uradnih organov, ki so na razpolago v mestnem tržnem veterinarskem nadzorstvu v Mahrovi hiši na Krekovem trgu 10, telef. št. 40-21 do 40-30, pripominja, da bo izvajanje kontrole nad pravično mero drv uspešno in možno le tedaj, če bo izvršena takol, t. i. v navzočnosti kupa in prodajalca še preden je kupčija sklenjena.

—lj Akcijski odbor vrhovnega Socialnega sveta prosi članice in člane vseh ljubljanskih dobrotelinskih društev in humanitarnih organizacij, da sodelujejo pri prodajanju nakazne vsesvetske akcije ter pridejo po te nakaznice v pisarno, ki je v Mahrovi hiši na Krekovem trgu 10, pritišlje levo in ki je odprta vsak dan od 8. do 12. in od 13. do 18.

—lj NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO
—lj Popravila vseh ur zopet prevzamam. F. Čuden, urar v Prešernovi ul. —specialist za preciznije ure. 416-n

—lj Ponovno opozarjamo na nocojšnji koncert najboljših slovenskih samospetov in zborov, ki jih je zložil skladatelj Josip Pavčič. Glasbena Matica bo priredila nocojšnji koncert, na katerem se bodo izvajale izključno le Pavčičeve skladbe v potaštev skladateljeve 70letnice. Nastopili bodo naši najboljši umetniki: Ga. Pavla Lovsetova, Julij Betetto in predvsem opozarjamo na nastop ga. Franje Bernot-Golobova, naše najodličnejše altistke, ki se je po triletnem študiju v Italiji zopet vrnila v svojo domovino in bo njen nocojšnji nastop prvi po povratku v domovino. Ga. Bernot-Golobova bo zapela med drugim šest slovenskih narodnih in Pavčičevi koncertni prireditbi. Zborovske skladbe bosta pela Slovenski vokalni kvintet in zbor Glasbene Matic pod vodstvom Sama Hubada. Pavčičev večer bo v veliki filharmonični dvorani točno ob 20. vstopnice se v predprodaji v knjigarni Glasbene Matic na Kongresnem trgu.

—lj Kulturno poudni film Jadranske straz. »Mladina na krmilu« v kinu Sloga. Anglesko združenje »Navy League«, ki od prilike odgovarja naši Jadranski straži, omoozha vsako leto, da se iz prostovolnih nabranih sredstev ca. 5000 Solške dece seznanzi z najraznovrstnejšimi panogami pomorskega življenja. V institucijah te ustanove, ki jih angleška admiraliteta daje dobrohotno na razpolago, dobo otroci osnovne pojme v signalizaciji, krmarjenju, veslanju, plavanju in rabi raznih vrst orožja, poleg tega pa se navajajo na disciplino ter krepe svoje telo z raznimi vajami in športnimi igrami. — Film je iz telesno vzgojnih vidikov zelo zanimiv ter ga priporočamo v ogled zlasti mladini.

—lj »As Drumond«, letalski večerilni v kinu Sloga. V vrsti senzacionalnih filmov prinaša kino Sloga te dni film napetih dejanj in letalskih podvigov slavnega avijatika in junaka iz svetovne vojne, po znanem romanu v stripih kapetana Edija Rickenbackerja. Na redni letalski progi skozi Mongolijo se dogajajo čisto letalske nesreče. S tajnimi karji ruši nekdo vsak avijon, ki pride v bližino aerodroma Bajtala. Na pomoč je poklican slavni ameriški pilot As Drumond, da reši skrivnost. Energično išče sled za rušiteljem, ne strahče se opasnosti v zraku in na zemlji. Druga za drugo padajo žrtve letalskih nesreč, povzročitelj pa ostaja neznan, obdan z gostim pajčolanom tajinstvenosti. Film As Drumond je mojstrovina letalskih podvigov nestetih opasnih situacij in razburilnih scen. Prikazuje nam hladnokrvnost, junštvo in prispehnost letalskih pilotov, ki morajo biti kos vsem nevarnostim. Film, ki bo vzbudil zanimanje našega najširšega občinstva, se predvaja v dveh velikih delih in sicer je I. del tega filma na sporedu od danes do 22. t. m., nakar sledi drugi del. (—)

—lj Lovski peč, angleski seter, dolgočlak, bel s črnimi uhlji se je izgubil. Št. znamke 241. Proti nagradi oddati dr. Luckmannu, Ljubljana, Gradišče 4, tel. 28-49.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklidi, izjave beseda din 1.— davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— din

OPRESE
za vrtno ograje in pokopalšča v vseh velikostih in večjo množino božičnih drevesc ugodno dobavi Franc Dolenc, Predvor 2334

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narod« ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

LESNE INDUSTRIJE
če želite nabaviti prvovrsten jarmenik, se takoj oglašite v trgovini strojev Dovžan Ivan, Ljubljana, Franciškanska 4. Telefon 45-42 2395

KLISEJE
ENO in VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
V PETRA NA P 23

—lj Tablice za tombolo v Kranju ima v predprodaji po 5 din trvdka A. Gorec. V nedeljo bodo tablice po 6 din. 422-n

Mezdno gibanje krojaških pomočnikov

Kranj, 18. oktobra. V morečem ozračju, ki vlada v Kranju zaradi omejevanja dela v tekstilni industriji in zvišanja cen najnujnejšim življenjskim potrebščinam, se je vedno znova pričakovalo, da bodo kot prvi zahtevali zvišanje minimalnih mezd naši tekstilci. Toda prišlo je obratno, naši oblačilni delavci, ki so po stroki zelo sorodni s tekstilci, so kot prvi pričeli z mezdno gibanjem in včeraj je bila že izročena Združenju krojačev v Kranju kolektivna pogodba.

To mezdno gibanje krojaških pomočnikov je prav za prav nadaljevanje prvega v letu 1939, ki je po stavki končalo s sporazumom, ki je določil mezde na uro od 2,75 do 3,50 din po razredu in delu. Da je bil takšen sporazum je zasilen izhodišče, ki ga je organizirala podružnica Osrednjega društva oblačilnih delavcev in sorodnih strok, nam je zadosten dokaz za to.

Izredne prilike so prisilile oblačilno delavstvo, da je na obnem zboru svoje organizacije točno pregledalo in s statistikami ugotovilo položaj svojega članstva. Delo na podlagi raziskav je odkril obupen položaj oblačilnega delavstva. Ugotovljeno je bilo, da je delovni čas v večini obratov 13 do 14 ur, da pa nadure niso bile plačane po predpisih, ampak nasprotno, plačevale so se te ure kar pavšalno po nekaj dinarjev, medtem ko se v nekaterih obratih nadure sploh niso upštevale. Osnutek nove pogodbe obsega predvsem izboljšanje v najosnovnejših pravicah krojaških pomočnikov in pomočnic.

Razumljive bodo te zahteve prav vsakomur, saj krojaški pomočnik ni mogel s temi dohodki dobiti najpotrebnejše hrane, zlasti obupen pa je bil položaj poročenih oblačilnih delavcev. Toda to zvišanje bo šlo na račun naročnikov, kar bi bilo treba preprečiti, ker je naš mali človek, delavec in nameščenec, že preveč udarjen. Oblastvo mora v tem primeru poseči odločilno v spor in ugotoviti neupravičeno povišanje cen blagu stare zaloge, obenem pa s ceno za delo obremeniti delno obratovalnice in šele v drugi vrsti naročnike.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Petek, 18. oktobra: Skrivalinice. Red premierski
Sobota, 19. oktobra: Revizor. Izven
Nedelja, 20. oktobra: Skrivalinice. Izven
Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto

OPERA

Začetek ob 20. uri
Petek, 18. oktobra: Grof Luksemburški. Red B
Sobota, 19. oktobra: ob 15. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 10.—, din navzdol. Ob 20. uri: Figarova svatba. Red premierski
Nedelja, 20. oktobra: ob pol 11. uri Baragova proslava. Izven. Cene od 10.—, din navzdol. Ob 15. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 16.—, din navzdol. Ob 20. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 30.—, din navzdol
Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto

Libreto »Figarove svatbe« je tipična francoska komedija iz predmarčne dobe, polna duhovitih zapletov in obratov in dobro karakteriziranih tipov, kot jih pač pradedo poznamo v Linhartovem »Matičku«. Temu živahnemu dejanju je znal Mozart ustvariti ustrežajočo glasbo, ki daje vsem pevcem dovolj možnosti, da lahko pokažejo vse svoje pevske in igralske vrline.

SPORT

V nedeljo na novi stadion!

Ze sama sprememba vremena na lepše, je še bolj razgibala vse priprave za nedeljsko športno revijo na novem »Hermesovem« stadionu. Mrzlično se valjajo proge, urejajo razne steze, ploti, provizorična tribuna; napeljuje se tok v luči in ojačevalec — vse se pripravlja, da bo ta dan kar najlepše uspela svečana proslava otvoritve tega lepega športnega prostora tam za gorejskim kolodvorom. Tudi funkcionarji raznih športnih sekcij marljivo pripravljajo čim uspešnejšo izvedbo svojih sporedov, ki bodo zelo zanimivi, saj bodo obiskovalci nedeljske otvoritve stadiona imeli res lep užitek ob pogledu izvajanih zanimivih športnih prizorov. Tu boš videl lahkoatlete, nogometaše, kolesarje, motokikliste — vsi se bodo kar moč potrudili, da zadovoljijo pristno športno občinstvo. Nastopile bodo priznane športne osebnosti, ki že dolgo niso imele prilike, da se domačemu občinstvu pokažejo tako ob blizu. Starič, Babič, že dolgo niso brečnili pred našimi očmi; pa tudi razvpiti »Srbie« Peternej, Gartner, Podmiljsčak, Grabner se bodo pokazali v medsebojni borbi na novi zaprti progi. Zato v nedeljo predpoldan in popoldan vsi na otvoritev stadiona k nekaj uric res lepega športnega užitka!

— Kolesarska sekcija ŽSK »Hermesa« poziva vse dirkače raznih bratskih klubov, ki mislijo pri otvoritvi stadiona sodelovati v kolesarskih dirkah, naj se na dirkališču javijo že predpoldan, da prisostvujejo slavnostnemu defileju, ki bo ob 10., da se najpозneje do pol 12. vpišejo in vzamejo svojo nahrbtno številko. Vpisovanje bo v novi garderobi za dirkališčem.

Iz Kranja

— Vlom v letno hišico. V torkle je opazil lastnik letne hišice v Besnici g. Janša Fr., da je bilo v kočio vlomljeno. Okno hišice je bilo namrač prežagano in zla slujna je bila kmalu potrjena. Pri vstopu v hišico se je nudi lastniku strašen pogled na žalostne ostanke razdejavanja. Nepridipravi se namrač niso zadovoljili le z odnesenimi stvarmi, zlasti jedili in opravo, ampak so tudi stvari, ki jih niso mogli ali pa niso hoteli odnesti polomiti in razdejati. Kdaj je bilo v kočio vlomljeno ni mogoče točno ugotoviti, ker je lastnik že dalj časa ni poselil. Škoda, ki je bila lastniku prizadejana gre v več tisoč dinarjev. Kdo bi mogel biti vlomilec ni mogoče ugotoviti, vsekakor pa bo verjetno, da gre za ene in iste tipe, ki so si privoščili že več slinih divjstev po okoliških hišicah.

— Kino v Strazišču predvaja nocoj, v soboto, nedeljo in ponedeljek dva zanimiva filma: »Črna mačka« in »Zmagovalec dneva«. Pri vseh predstavah dvojni program razen v nedeljo popoldne.

— Kino »Narodni dom« predvaja danes, soboto in nedeljo pustolovski film »Upornik Madafid«. Fazite na pričetek predstav.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZA ČEVLAJSKO INDUSTRIJO

prodam 6 kom. strojev in 200 kom. štane nožev v zelo dobrem stanju in poceni. Kezman Mustafa, Subotica, Gen. Milojevića 1. 2396

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— din

KUPUJEM IN PRODAJAM
rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje
KLAVZER
Vošnjakova ul. 4. 2388

ZLATO vsakovrstno
KUPUJE
ZLATAR
B. RANGUS
KRANJ
kr. dvorni dobavitelj

PLINSKI GENERATOR
po možnosti s pečo na kurjavo z drvmi, kupimo k stabilnemu motorju 15 KS. Poznič Jožef, Gornji grad. 2392

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši zmesek 8.— din

VAJENCA
sina boljših staršev, sprejme. Ponudbe na B. Rangus, zlatar, Krapj. 2398

PRODAM

STEDIŠNIK
s 6 krogli in 2 cevama za peko ter peč za kopalnico in vročo vodo, oboje na plin. najboljši Junkersov fabrikat, malo rabljeno, radi selitve poceni naprodaj. Kojadinović, Beograd, Francuska 5. 2383

PRVOVRSTNO CEPLJENO
TREŠJE
divjake korenjake, na raznih podlagah, nudi Šihar Franjo, Zamušani, Sv. Marija, Moškanjci. Zahtevajte cenik! 2383

BUKOVA SVEŽA DRVA
2 vagona, dnevno marmelado in arnikovo cvetje prodam. — Marmelade in arniko razpošiljam od pol kg dalje. Penston »Tourist«, Bohinjsko jezero. 2391

„Sprejmeta se zakonca brez otrok“

Mnogi hišni posestniki imajo raje stranke s psički ali celo prazna stanovanja, samo da ni v hiši otrok

Ljubljana, 18. oktobra. Zadeva, o kateri sem napisal te vrstice, postaja ne samo aktualna in zelo nevarna, ampak utegne postati celo tako katastrofalna, da se zna pripetiti, da družine z nedoraslimi otroki, v mestu v doglednem času spion ne bodo več obile stanovanj. Ali naj kampažirajo taki zakonci s svojimi otroki na prostem, ali naj zapro otroke v kletke, jih raztresajo na vse vetrove po deželi kot pastirke ali pa, naj jih obine sprejmo v zavode? Ali ni pisano: »Ljubite in množite se med seboj«. Za zgled nam bodo druge države, ki ne samo da nagrade starše z velikim številom otrok, ampak jim nudijo prednost pri oddaji služb in razne druge ugodnosti. To je ne samo lepo in modro, ampak tudi pravilno, dalekovidno in potrebno, ako se hoče doseči zvišanje in ne nazadovanje števila rojstev. Kam privede pomankanje naraščanja, vidimo zlasti v današnjih časih, in mislim, da se razumemo.

Vsaka noseča žena in oče številne družine sta še tem bolj vredna spoštovanja in to v vseh pogledih in vseh prilikah. Upoštevana naj bo dalje žena ali vdova preprostega moza ali pa intelektualca. Pa tudi nezakonske matere bi ne smeli zavreči. Zlastno je namreč to, da se vdove, pa tudi noseče ženske, še večkrat pa zakonci s številno družino ne samo izpostavljajo pomilovanju, ampak celo tudi posmehovanju. Dobro bi bilo, da bi vse take ženske, ki se spotikajo nad tem in ki se niso hotele roditi, vsaj enkrat to poskusile in spoznale, da zakon ni samo uživanje naslade, ampak da ima še bolj vzvišeno dolžnost in poklic materinstva, ter s tem združenega veselja, pa tudi trpljenja in skrbi za otroki.

Res je, da so postali zlasti v zadnjem času zakonci v prav v pogledu rojstev in to iz najrazličnejših, deloma celo čisto upravičenih razlogov — predvsem radi naraščajoče brezposelnosti in še radi nekega drugega strahu — v pogledu povečanja števila prebivalstva celo preveč »previdni«.

Res je dalje tudi, da znani izrek: »Ptičke ne sejejo in ne žanjejo, pa vendarle žive« pri ljudeh žal ne čujejo držati, vsaj pri revnih ne. Zato je pa zelo nujno in neobhodno potrebno, da se družinski red tako preuredi, da pusti in da možnost vsakemu človeku živeti, pa ne pasjega ali celo še slabšega življenja!

Nihče ne pričakuje, da bi morali revni

in srednji sloji živeti v palačah, nihče pa tudi ne more zahtevati, da se družine z večjim številom otrok zapode daleč ven iz mesta, zlasti ako so po zaslugi in šolanju otrok navezane na mesto. Pomisliti je treba, da ravno zakonci z večjim številom otrok dajejo plus in krijejo oni minus, ki ga ustvarjajo »previdni« zakonci, ki bi do stokrat lahko preživljali po 4—5 ali še več otrok, pa jih »bole« ušesa pri joku nedolžnega človeškega bitja in se odtegujejo osnovni dolžnosti do skupnosti. Mnogi taki imajo raje po enega do dva, ali morda celo več štirinožnih »ljubčkov« (pripominjam, da imam jaz tudi živali zelo rad).

Ako se bo bela kuga še na deželi tako razpasla, kakor se je že v mestih, utegne prihodnje ljudsko štetje pokazati nevarno, morda že celo pogubonosno sliko. Res je dalje, da so večkrat marsikateri stranke celo z majhnim številom (2—3) otrok strah in trepet gospodarja, kateremu delajo škodo in vse mogoče nepravice. Taki starši so seveda predvsem sami krivi deložacij in težav, ko iščejo stanovanje. Vsi ti starši naj predvsem ukroto svoje »divjačke«, pa bo mir in red v hiši. Še bolj in večkrat je pa res, da so marsikateri staršev otroci, četudi jih je več, tako disciplinirani, da vsekakor zaslužijo primerno upoštevanje. Najbolj pa je žalilob dostokrat res, da stanovanje iščejo stranka nima večkrat niti časa vprašati za obsežnost stanovanja in že jo vprašajo: »Koliko otrok«, ali pa celo: »Ali imate kakšnega otroka«.

Poudarjam, da so sicer častne izjeme, ko se gospodar ne brani sprejeti stranke če tudi ima več otrok. Še bolj pa padajo v oči čedalje pogostejši pogoji: »Sprejmeta se zakonca brez otrok«.

Iz večjih razlogov bi morda kazalo, da bi nudile oblasti gospodarju, ki se ne brani imeti pod streho zakonca z večjim številom otrok kako olajšavo ali ugodnost v primeri obliki. Društvo stanovanjskih najemnikov naj bi včasih v časopisju ali s posredovanjem opozarjalo stranke, da je treba ceniti tujo lastnino, kakor svojo lastno ter obvarovati posestnike kakršnekoli škode na njihovih hišah. Vsako namenoma ali po malomarnosti storjeno škodo pa je taka stranka dolžna brezopogovno poravnati.

Društvo hišnih posestnikov pa naj bi na enak način opozorilo vse one srečnike, ki so na kakršenkoli že način prišli do lastne-

ga doma, da ima vsaka stranka pravico do bivanja v hiši in v človeka vrednem stanovanju, pa če tudi ima več otrok. Ob last sama pa naj bi v bodoče ne dovoljevala več kletnih in podstrešnih zasilnih stanovanj.

Dokler bo obstojala močno razširjena praksa, da imajo mnogi raje stranke s psički ali pa celo tudi prazno stanovanje, samo da ne hodijo otroci v hišo, toliko časa ne bo one lepe medsebojne harmonije, ki je potrebna v človeški družbi. Premnogo je namreč primerov, kjer gospodarji poznajo in žele le točno plačevanje stanarine — kar tudi mora biti — v hiši bivaajo stranke zlasti otroci, pa ne samo da ne smejo na vrt ali na dvorišče, ampak naj bi kot kresnice prifrčale v stanovanje spat in tako tudi jutraj odplavale iz hiše, da se ne bo slišala stopinja ali celo ropot. Poudarjam, da so tudi v tem pogledu častne izjeme.

Te vrstice sem napisal ne iz zavidevanja ali celo sovraštva do gospodarjev-posestnikov, temveč predvsem iz sočutja in spoštovanja do družin, ki imajo otroke. Vse to pa z željo, da zavlada obojestransko spoštovanje, pozornost do tujeja imetja in pa upoštevanje pošteno in točno plačujočih strank.

Kadar bo nastopila taka medsebojna vzajemnost in spoštovanje do tuje lastnine, ne bodo več potrebne tablice s strašljivim napisom: »Pozor, hudi pes!«

Če bodo najemniki spoznali, da je treba izkazovati primerno spoštovanje gospodarju, da je treba stanarino ne samo v redu plačevati, ampak na stanovanje tudi paziti, gospodarji pa če bodo uvideli, da ne more biti vsak posestnik, četudi varčuje, zlasti pa da bomo nekoč vsi, pa bodisi iz najlepše palače ali najrevnejše pastirske kočice, stanovali v enotnem stanovanju — v zemlji in četudi v srebrni krsti, tedaj bo ne samo odpadlo oddajanje stanovanj pod takimi pogoji kakor se to preprosto sedaj čita, ampak bo prijetno na svetu.

Naj bi se to čim prej zgodilo in naj bi zavladalo medsebojno prijateljstvo med gospodarji in najemniki.

Torej več medsebojne uvidenosti in strpnosti! Pa brez zamere!

Juh. Avgust
viš. sod. ofic. v pok.

Odlikovanje dveh zaslužnih prosvetnih pionirjev

učiteljice Poldke Bavdek z Vinice in šolskega upravitelja iz Semiča Albina Razpotnika

Metlika, 17. oktobra. Pred številnim učiteljskim Bele Krajine, ki se je mudilo na učiteljskem kmetijskem tečaju v Črnomlju in vprico sreskega šolskega nadzornika g. Vovčine Dragotina je v soboto izročil srečni načelnik g. Svetina visoka odlikovanja, red sv. Save v st. dvema res zaslužnim javnim delavcem Bele Krajine, kateri sta posvetila pretežen del svojega življenja in svojih neizčrpljivih moči. Sta to znana učiteljica g. Poldka Bavdek z Vinice in g. Razpotnik Albin, šolski upravitelj v Semiču.

Učiteljica Poldka — pod tem imenom je znana Bavdkova širom naše domovine — je prišla k nam v Belo Krajino na lano Vinico pred 40 leti. Tu je začela oati, tu seja in tu sedaj tudi žanje. Bila je v pravem pomenu besede »učiteljica«. Njeno delovanje ni bilo omejeno na štiri šolske stene, kajti njeno geslo je bilo: »Iz življenja za življenje!« Med šolsko mladino je bila kakor mati, med šolodraslimi kakor sestra, med ženami in možmi kot prava svetovalka. Tri rodove je vzgojila, trije rodovi jo nad vse spoštujejo, ljubijo, trije rodovi ji kličejo: »Na mnogaja leta!«

Takoj po svojem prihodu na Vinico je vstopila v krog združenega učiteljsstva in začela delovati kot debaterka, predavateljica, članica odbora, pevskega oddelka itd. Oddaljena od belokranjskega središča celih 18 km, ni zamudila niti enega učiteljskega zborovanja, in če je bil pri borni učiteljski plači slučajno mošnjiček prazen, jo je primahala na zborovanje peš in je bila s tem pravi zgled zavednosti in tovaršstva. Vinica z okolico, znano po našem pesniku Otonu Zupančiču, zaradi čiste jezike, narodnih noš in obredov, je bila Poldki pravo polje za zbiranje narodnega blaga. K Poldki so se zatekali jezikoslovci, folkloristi in drugi. Njeno stanovanje je krasila cela zbirka lepih narodnih noš, ki so krasile že tudi marsikatero tovrstno razstavo. Poldka, ki se je bala, da bi naši narodni običaji zamrli, je marsikatero nedeljo, običena v narodno nošo, pod vaško

lipo, s svojim donečim glasom pozivala mladino: »Igraj kolo, ne postavaj...«

V vseh viniških društvih: čitalnici, gasilskem društvu in gledališkem odboru je bila vsa leta najdelavnejši izvršujoči član, prava gonilna sila društvnemu življenju. Tajništva, režiserstvo, taktirka itd., to so bili instrumenti njeneza izživljanja. Bila je tudi soustanovnica viniškega Sokola, kjer je obravnavala posle tainika, blagajnika, prosvetlarja in pevovodje. In, ko je neko dobo v društvu pokalo, je prevzela celo starišinstvo in popeljala Sokola zopet v pravi tir. Belokranjsko učiteljsko jo je za njeno sokolsko delo nagradilo s tem, da jo je izbralo za kumico metliškemu naraščajskemu praporu, ki ga je belokranjsko učiteljsko poklonilo metliškemu sokolskemu naraščaju. V teh vrsticah je le skromno zajeto ogromno delo izvršeno po učiteljici Poldki. Na prsa take učiteljice je res vredno pripeti zaslužen odlikovanje!

Drugi odlikovaneec g. Razpotnik Albin, sedanjí šolski upravitelj v Semiču pripada tisti vrsti mož, ki so čimdalje redkejši, namreč javnim delavcem, ki svoje znanje ne zaklepaio vase marveč ga s polnim razumevanjem uporabljajo povsod, kjer vidijo potrebo. Kot takega ga poznajo vsi tovaršiji in ga čislajo vsi oni, ki so bili kdajkoli deležni njegovih nasvetov in njegovega praktičnega dela. Bela Krajina mu je postala torišče njegovega delovanja h kateremu ga je na moč vlekel dobro ljudstvo, ki je skozi leto in dan tesno prižeto k borni belokranjski zemlji, da črpa iz nje življenjske sile zase in za druge.

Že leta 1916. je bil imenovan za učitelja v Semiču, po kratki dobi pa je moral v vojno iz katere se je povrnil in nastopil službo zopet v Beli Krajini v prijaznem Štrekljencu, kjer je ostal do leta 1933., ko je bil imenovan za šol. upravitelja v Semiču, kjer je v vsej dobi svojega službovanja vsestransko deloval, tako kot občinski odbornik in blagajnik, skozi 10 let k starosti Sokola, predsednik podružnice CMD,

v gasilnem društvu, kmetijski zadrugi in vseh drugih krajevnih društvih. Skozi dobo treh let je bil predsednik okrajnega učiteljskega društva Črnomelj-Metlika. Za zasluge na prosvetnem in gospodarskem polju ga je občinski odbor izvolil za častnega občana. Pri vsem delovanju na je slovel kot vreden pedagog, ki je za svoje vestno šolsko delo prejel tudi pisмено priznanje. V vsem okolišču so bogato razareseni plodovi njegovega dela, ki mu je dalo v Beli Krajini najlepše priznanje!

Odlikovancema tudi mi najiskreneje čestitamo!

Iz Škofje Loke

— Učiteljsko je zborovalo, škofojelško Učiteljsko društvo je imelo v soboto svojo osmo skupščino, katero je otvoril predsednik Vojteh Debeljak. Poročal je tudi iz črno o tajniškem delu v pretekli poslovni dobi. Po poročilih blagajnika Lovra Korencana je dobil odbor razrešnice. Poročali so tudi referenti strokovnih odborov, in sicer upravitelj Jože Zupančič za Učiteljsko tiskarno, Anica Kalanova za Učiteljski pokret, Alberta Pagonova za Mladinsko maticino in Ljuba Kalanova za Učiteljsko samopomoč, ki ima v okraju 30 članov. V odbor je bila na novo izvoljena g. Andreja Grumova iz Škofje Loke.

— »Križni pajek« na sokolskem odboru. Izredno je uspešna veseloigra »Križni pajek«, s katero je sokolsko gledališče v nedeljo otvorilo novo sezono. Občinstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotička in bilo je hvaležno režiserju br. Audiču za prijeten in veče večer. Izkazala se je igralška družina, vsi so igrali prepričevalno. Takih predstav si še želimo!

— Izpolnjujemo! Na večeru v počastitev spomina Viteškega kralja, je nastopil s samostojno točko tudi akademik br. Horvat Dušan, ki je recitiral kraljev manifest jugoslovenskim Sokolom ob prvem vsekokolskem zletu v Ljubljani.

— Krožek prijateljev Francije pričinja s pozivljenim delovanjem! Na vidiku sta začelniški in nadaljevalni tečaj. Vsi, ki se zanimajo za pouk francosčine, naj se zgleda takoj pri g. Ciru Lendovšku, prokuristu Okrajne hranilnice v Škofji Loki. Krožek priporoča javnosti svojo obsežno knjižnico, ki je članom brezplačno na razpolago.

— Vodnikova družba vas vabi! Naš marljiv poverjenik Vodnikove družbe, g. Janez Humer je že na delu in pridno zbira prijatelje lepe, poljudne in cenene slovenske knjige! Kakor vsa leta doslej dobite tudi letos za dva kovača dragocen knjižni dar! Vpišite se med naročnike! V vsak dom knjige Vodnikove družbe!

— Ureditve kišne. Zadnji čas se urediti strm klanec na odcepu Nunske ulice proti

Kolodvorski ulici, tja do samostanske šole. Strma reber se je umaknila lepim stopnicam, ki so jih dozdaj od vznjoja in do vrha. Zaradi skaknatega sveta so morali rabiti tudi kompresorje, preden so svet toliko izravnali, da so lahko mislili na postavitve stopnic. V zvezi s stopniščem so uredili tudi vso okolico in se je pričel ob Nunske ulici podaljšal tja do Marijinega znamenja.

Vsak 5000. človek ima srce na desni strani

Zanimive ugotovitve nemških učenjakov, ki so preiskali prebivalstvo celih pokrajin

Statistika bolezni, točno opazovanje cele vrste obolenj, zlasti za nevarne priznanih, je znano že več let in omogoča preprečiti večje razširjenje prav teh bolezni. V zadnjih letih so pa začeli v Nemčiji polagati temelje povsem novega proučevanja človeškega zdravja, ki sega daleč za sedanjo zdravniško in higiensko statistiko. Razen statistike bolezni vodijo tudi statistiko zdravih ljudi odnosno takih, ki se čutijo zdrave in ki torej niso v zdravniški oskrbi. Kar so že dosegli na tem polju v Nemčiji nudi jamstvo da se ni treba bati neprijetnih presenečenj v splošnih zdravstvenih razmerah naroda.

Jasna slika o splošnih zdravstvenih razmerah naroda je velikega pomena za odgovor na vprašanje kakšnega dela je zmogel narod kot celota zdaj in v bodoče. Doselej je bilo zelo težko ugotoviti si tako sliko, ker tehnično ni mogoče v treh ali štirih letih zdravniško preiskati vsega naroda. Zdravnikov je namreč v ta namen mnogo premalo. Tu je priskočila na pomoč tehnična uprava. Sedanjí razvoj rentgenske tehnike omogoča z minimalnimi stroški preiskati v nekaj minutah več sto ljudi in dobiti tako za zdravniško diagnozo potrebno sliko.

S pomočjo takozvane množestvene zdravniške preiskave so preiskali najprej prebivalstvo celih pokrajin v Nemčiji v pogledu jetike in srčnih bolezni. Ta akcija, ki se je začela že več mesecev pred vojno, je že tako napredovala, da imajo zdaj že nad milijono rentgenskih posnetkov. Pri tem so ugotovili samo 1.46 % primerov tuberkuloze pljuč. Tudi primer, ki je veljal za zelo redek, da ima namreč človek srce na desni strani, je zdaj vključen v statistiko. V Nemčiji so prišli do zanimivega zaključka, da ima vsak 5.000 človek srce na desni strani.

Uspehi te akcije so privedli do dalekosežnih načrtov. Že zdaj imajo v Nemčiji velika podjetja takozvane tovarniške zdravilnice. Tak zdravnik ima lahko pod zdravniškim nadzorstvom do 3.000 ljudi in

ne samo v pogledu zdravja kot takega, temveč tudi sposobnosti za določeno delo. Tako se bo pregled zdravstvenih razmer v državi razširil dalje, pa tudi pozneje bo doseženo povečanje proizvodnje in zboljšanje kakovosti izdelkov, če bo vsak človek postavljen na pravo mesto k delu, za katero je najbolj sposoben. Tovarniški zdravniki bodo prevzeli pozneje tudi zdravniško nadzorstvo nad rodbinskimi člani, da se bo znatno razširil krog ljudi v stalni zdravniški oskrbi. Tega dela so se lotile v Nemčiji bolnišnice blazrajne in življenjske zavarovalnice, ki pa nimajo enotnega vodstva. Tudi one dopirajajo svoj delež k splošni zdravstveni sliki, ki bo treba delati za njo morda še leto dni, da bo popolna.

V splošno zdravstveno nadzorstvo spada tudi zatiranje raka. Tudi na tem polju je treba zbirati dragocene podatke. Ena izmed statistik, sprejetih v ta splošni okvir, je statistika usode vsakega človeka, ki ga je napadla ta strašna bolezen. Podatki se izpopolnjujejo vsake tri mesece. Tako upajo priti na sled zakonitosti obolenja z rakom. Zdaj urejujejo v Nemčiji statistične podatke, obsegajoče 124.000 primerov raka. Vse ta obsežni material je razdeljen na sekcije in sicer po žrtvah raka. Na tem polju delajo zdravniki mnogih drugih evropskih držav roko v roki z nemškimi.

Lani je napravila delovna skupina medicincev v neki pomorjanski vasi broječ 1.300 duš edinstven poskus popolne statistične obdelave vseh zdravstvenih pogojev. Preiskali niso samo zdravih ljudi, temveč tudi zdrave domače živali, ter sestavo hrane in vode. Šele to je idealna zdravstvena kontrola, ki na zaenkrat v večjem okviru še ni mogoča. Dovolj obsežen je že načrt, zasnovan v Nemčiji že pred vojno, da se razširijo množestveni primeri z rentgenom iz enega milijona ljudi na vseh 80.000.000. Že to bo dalo zelo točno sliko zdravstvenih razmer in pokazala se bodo pota, po katerih bo mogoče doseči še znatno izboljšanje na zdravstvenem polju.

Pet glavnih london-skih milijonarjev

Malo komu je znano, da pripada London prav za prav petim angleškim milijonarjem. Glavna med njimi sta sir Ernest Bute in lord Brown. Ime sira Butea se je pojavilo letos spomladaj naenkrat v ospredju interesov angleškega tiska in sicer takrat, ko je bilo razpisano angleško vojno posojilo. Bute sam je poiskal 50.000 funtov sterlingov. »Daily Herald« je cenil njegovo premoženje na 30.000.000 funtov. O tem, kako ogromno mora biti v resnici njegovo premoženje, prča nedavna prodaja dela Butejevih nepremičnin lordu Brownu. Bute je prodal lordu Brownu 12.000 stanovanjskih hiš, 320 trgovin, 135 restavracij, 14 gledališč in kinematografov ter 15 pristanišč. Lord Brown je plačal za te nepremičnine, ki so same po sebi že mesto srednje velikosti 20.000.000 funtov sterlingov. Sira Buteu je pa ostalo še 8000 stanovanjskih hiš, 600 trgovin, 120 restavracij, 6 kinematografov in 8 pristanišč. Približno 1.200.000 ljudi plačuje Buteu najemino. »Daily Herald« je poročal, da dobi Bute mesečno 450.000 funtov brez dohodkov od kinematografov, gledališč in pristanišč.

Štorklja odnesla obleko

V čisti rečni vodi pri nekem mestecu na švedskem se je kopalo kmečko dekle. Lahko poletno obleko je odložilo na bregu v travo in se pogrnalo v hladne valove. Plavalne obleke se v teh redko naseljenih krajih navadno ne nosijo, kakor jih ljudje tudi v Rusiji ne nosijo. Na švedskem tudi ni radovednežev, če ne računamo štorkelj, ki se rade izprehajajo ob rekah zlasti, če je tam močvirje. V bližini kopajoče se mladenke se je dvignila štorklja in lepota je občudovala njen polet. Dekletu se je zdelo

čudno, ko je videlo, da nese štorklja v kljuno nekaj v plenice zavitemu dojenčku podobnega. Tako vidimo štorklje pogosto naslikane. Dekle je jasno videlo kos obleke, kako je plapolal po zraku, in sicer prav tak kakršno je odložilo na bregu.

Kar je šinila lepi kopalki v glavo strahna misel, da bi utegnila to biti njena obleka. Odhitela je na breg in se prepračila, da se ne moti. Štorklja je bila odnesla obleko s srjaco vred. Dekle bi se moralo vrniti v vas nago, kar pa ni bilo mogoče. Skoraj celo uro je čepela vaška lepota v grmovju, dokler se ni pojavila na travniku nekaj tovarišic, ki so jo za silo oblekle, da se je lahko vrnila domov.

10.000 pomlajenih zločincev

Ameriški zdravnik dr. Stanley je bil v zadnjih 22 letih izredno marljiv na polju pomlajevanja s pomočjo prenosa žlez. Ni se ukvarjal s tem delom v svojem laboratoriju v interesu svojih pacientov, temveč v službi znanstvenega raziskavanja, ker je hotel ugotoviti, kaj se sloh da doseči na tem polju. Izposil si je dovoljenje od ravnateljstva velike kaznilnice v San Quentinu v Kaliforniji, da je smel delati svoje poskuse na zločincih. Od leta 1918. je napravil dr. Stanley 10.000 pomlajevalnih operacij na zločincih, zaprtih v tej kaznilnici.

Dr. Stanley pravi, da so imele operacije zelo dobre posledice za splošno zdravstveno stanje operiranih zločincev in tudi za nekatere bolezni, tako recimo za sladkorno bolezen in nadhu. Dr. Stanley je imel tudi priliko opazovati deli časa svoje paciente, ker so obsojeni na 1 do 15 let ječe. Operiral je seveda samo tiste zločince, ki so se dali prostovoljno operirati. Zlez ni prenašal neposredno, temveč je napravil iz njih preparat, ki ga je vbrizgal operirancem pod kožo.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Zdaj je bil že na dvorišču. Čakala ga je še zadnja nevarnost: vratar. Ta je stal zunaj na ulici in to je bilo izredno srečno naključje. Townsend se je brž ustavil potem je pa odšel mirnih korakov mimo njega in zelo milostno je odgovoril na njegov spoštljivi pozdrav. Gromska strela, kako čudne razmere so vladale v tem hotelu. Mar ta vratar še ni ničesar zvedel o opeki in grofovi prtljaji?

Townsend je čisto mirno sedel v taksi. — Na vlak proti Filadelfiji. Hitro! — je zaklical soferju.

Sedeč v avtomobilu je gledal skozi okno. Od zasledovalcev ga je ločilo komaj 20 m. Tekli so za njim in kričali, mahali z rokami in kazali nanj. Townsend se je smejal.

Ob njegovem avtomobilu so stali radovedneži in se na vse strani ozirali, koga preganjajo. Seveda so pričakovali, da bodo zagledali bežečega pešca.

Taksi je krenil na pot. Ali pa ni v bližini drugega avtomobila?

Ne, najbližji je na nasprotni strani ulice. To je

8 njegov beg poenostavilo. Seveda bo številka njegovega taksija zabeležena, toda to se njega ni več tikalo.

Ze na tretjem vogalu je plačal soferju in krenil peš po ozkih stranskih ulicah.

— To je bil prvi in najneugodnejši del moje naloge, — je pomislil detektiv z velikim notranjim zadovoljstvom.

Ni pa niti sam vedel, kako se moti.

V.

Tri dni in tri noči je preživel Townsend v zelo tesnem in umazanem prenočišču v predmestju Bufala. Pri sebi je imel samo nekaj bankovcev, kajti če je hotel kot skrahiran grof iskati dela v tvornici Russell, ni smel tvegati uspeha svojih nakan s tem, da bi nekdo slučajno opazil pri njem večjo vsoto denarja. Zasnovani načrt je bil dober, o tem je bil Townsend prepričan. Toda ta načrt je bil dober samo tedaj, če bo uresničen do najmanjše podrobnosti. Nič ni pomagalo šele igrati vloge delavca. Izgleda na uspeh bi imel samo tedaj, če bi se mu posrečilo živjeti se povsem v čustva in misli grofa, ki je prisiljen iskati zasluzka kot navaden delavec. Townsend sploh ni imel namena potegovati se za zasluzek kot navaden delavec. Townsend ni imel prav nobenega namena, da bi povsem posnel Kennitburjevo vedenje, ker bi to njegovo delo samo oviralo. Ne, on se je hotel delati takega, kakršen bi bil, če bi ga razmere res prisilile, potegovati se

za zaslužek v tovarni. Nevarnost, da bi se utegnil z napačno besedo ali kretnjo izdati, je bila s tem zmanjšana na najmanjšo mero.

Dnevi v prenočišču so mu tekli v težkem dolgočasju. Townsend je jedel, pil, spal in si pustil rasti brado. Priplejene brke je lahko odložil že čez nekaj dni. Razen tega so mu bili ti brki potrebni samo za prizor v »Imperialu«, ker je bilo malo verjetno, da bi tu srečal ljudi, ki so Kennitburyja poznali. Če bi pa prišlo komu na misel vprašati, kako je z zunanostjo tega grofa, bi se tudi nikomur ne zdelo čudno, če bi teh brkov ne bilo več tu. Vsekakor nevarnost, da bi vzbudil s tem kak sum, ni bila tako velika, kakor bi bila nevarnost, ki bi mogla nastati, če bi nosil priplejene brke.

Po več ur v Townsend predsedel globoko zamišljen. Kakorkoli je obračal zadevo, od katerekoli strani jo je hotel načeti, jasno je bilo, da se pripravlja na nevarno delo. O tem je bil prepričan. To je postajala tajna, zelo važna tajna, kajti vsi trije možje, ki se jim je bilo posrečilo vsaj deloma pojasniti tajno, so bili brezobzirno odstranjeni s sveta. Ali se je bal? Ne! Njemu je bila nevarnost dobrodošla. Samo štirje ljudje so vedeli za njegovo nalogo. Štirje ljudje so mu lahko postali nevarni. Iz te četvorice je takoj izločil šefa policije in Alfonsa. Kaj pa Strong in grof Kennitbury? Strong je sedel dobro zastražen za dvojno in trojno mrežo. A grof? Townsend se je nasmehnil. Alfons je bil zvest kakor pes. Nanj se je lahko zanašal. Pa tudi grof v splošnem ni bil nevaren, saj ni dejansko ničesar vedel.

Bilo je okrog štirih četrtega dne, ko je Townsend končno zapustil svoje zavetišče. Njegova zunanost je bila zelo žalostna. Obraz mu je obrobilja črna brada, ki mu je dajala nekam divji izraz. Srajca je bila raztrgana in umazana, ovratnika in samoveznice pa sploh ni imel. Smoking, poln mastnih madežev, lakasti čevlji pa raztrgani. Ker je hodil dve uri po blatu in mlakah, ni postala njegova zunanost prav nič lepša, ko je okrog šestih stopil pred glavna vrata tvornice Russell. Njegova zunanost je bila prav taka, kakršno si je želel.

Kakih petdeset možkih, mlajših in starejših, je sedelo in stalo okrog njega. Nekateri so bili bolj oblečeni, večina je bila pa raztrgana in celo sestradana. Vsem so bile skrbi in beda pritiskale svoj pečat na obraze. Njihove oči so zavistno motrile delavce, ki so skozi druga vrata hodili v tovarno.

Za Townsenda se mi nihče zmenil. Smatrali so seveda tudi njega za nezaposlenega delavca, ki išče dela, in njegov smoking — ta čas največja detektivova skrb, je ostal neopažen.

Počasi so tekale minute. Tu pa tam je padla beseda. Vsakdo je mislil nase, na svoje lastne križe in težave. Menda nikogar ni veselo zabavati se s svojim sosedom, ki mu bo morda še danes odjedel tako krvavo potreben vsakdanji kruh.

Kar je završalo med čakajočimi delavci. Vsi so planili pokonci in se jeli prerivati potli vratom. Tam sta stala dva moža z nekakšnimi papirji v rokah.

Za 50 milijonov novih poslopij

Maribor ima letos eno najzibljivejših stavbnih sezon v povojni dobi

Maribor, 18. oktobra. Če premočimo ob zaključitvi sezona 1940 potek in obseg letošnje stavbne sezone v Mariboru, opazimo znatno zanimivost, ki vtiška letošnji mariborski stavbi sezoni poseben poudarek. V zadnjih letih je prevladovala gradnja manjših pritrilnih, enonadstropnih hiš na mestni periferiji in v bližini okolič, kjer so bile parcele tegajše razmeroma zelo cenene. Danes je seveda v tem oziru položaj precej drugačen. Ze letos se je opazilo upadanje zasebne stavbne pobudnosti na periferiji in v okolič, kjer cene zemljišč iz dneva v dan občutno narastajo. V prihodnji stavbi sezoni je računati še z večjim nazadovanjem privatne gradbene iniciative na periferiji in v okolič. Pač pa nam kaže letošnja stavbna sezona zanimivo okolnost, da zidajo večje stavbe predvsem v mestnem središču, kjer je in kjer se bo do nastopa zime zazidani precejšnji del mesta. V svojih nezadostnih znanjih v mestnem centru in s tem kvarile svoje, vtiški. Ob precejšnji vrednosti zidanih zgradenj in še gradbenih stavb, pridemo do vsote, ki predstavlja ogromno vrednost teh novih poslopij, ki so vznikla iz tal navzlic nesnim časom, ki zelo ovirajo razmah iniciative. Za presojavo stavbne sezone letošnje sezone je poučna primerjava z zadetimi podatki v zadnjih dveh letih. Leta 1938, je bilo zgrajenih v Mariboru novih stavb, ki so bile vredne okoli 15 milijonov dinarjev, lani zgrajene stavbe pa izkazujejo vrednost okoli 23 milijonov dinarjev. V stavbah, ki so bile zgrajene v zadnji sezoni, je okoli 550 novih stanovanj. Če si oglezdamo letošnje stavbe, vidimo, da so stala samo zazidava Hutterjevega stanovanjskega kompleksa ob Razlagovi. Prešernovi, Maistrovi in Cirilmetodovi ulici, kjer so bile vredne vse stavbe predlanske sezone in največje celo več kakor vse stavbe, ki so bile lani postavljene. Računati je, da bodo stavbi stroški samo pri tej veliki gradnji, ki je največja v povojni dobi Maribora, okoli 20 do 24 milijonov dinarjev, skupna vrednost stavb letošnje sezone pa se približuje vsoti 50 milijonov dinarjev.

Moderna štirinadstropna stanovanjska in poslovna hiša železničarske Nabavljalne zadruge v Carovi ulici je važna pridobitev za tamšnjo okolico, ki je bila doslej nekam zapuščen. Krekova ulica je dobila

novo hišo Polkovniškega zavoda in sosedne trinadstropne stavbe inž. Malekova. Obe hiši sta zgrajeni in urejeni po načelih zdrave, udobne gradnje. Kontano je tudi novo carinsko poslopje, kjer se uradujejo organi naše mariborske glavne carinarnice. Svetli, zdravi so novi pisarniški prostori, ki so bili tako zelo krvavo potrebni, saj je bilo carinsko poslovanje v dosedanjih prostorih silno oteženo. Zamudno in neudobno. Razen tega bo imela naša glavna carinarnica tudi svoj kemični laboratorij, tako da bo poslovanje hitrejša kakor je bilo doslej, ko so se morali razni kemični izdelki v svojo preiskušnjo pošiljati drugam. S tem je ustrezno predvsem dolgoletni želji mariborskega trgovstva, ki je storilo nešteto korakov, da se zaimati Mariboru ta pridobitev, ki pa bo tudi splošno važna.

Marljivo zidajo stanovanjski kompleks g. Hutterja, ki je na nekaterih mestih dograjen za 3. oz. 4. nadstropja. Mariborske stavbne tvrdke, ki so delo prevzele, so sedaj svoja dela zelo uspešno, da se po možnosti dogradijo posamezni trakti do strehe še pred nastopom zime. Če bo dahanje lepo vreme trajalo, potem je upati, da bo ta načrt izveden, saj je po potrebi podaljšano delo tudi čez noč. Kar velja zlasti za betonska dela. Na stavbnem kompleksu je ves dan zelo živahno, saj je zaposlenih tamkaj okoli 500 delavcev. Ki imajo tukaj svoj kruh in zaslužek. Prav tako bodo zaslužili tudi mariborski obrtniki, ki bodo dobili v novem stanovanjskem kompleksu svoja strokovna dela. Želati je, da bi prišli po možnosti do zasluga vsi mariborski obrtniki, ki naj bi si delo tako porazdelili, da ne bi bil nikdo od njih prikrajšan. Samo za razne stavbne takske, ki jih je treba likvidirati še predno začnejo z gradnjo je izdal gosp. Hutter 350.000 dinarjev. Celotno stavbišče meri 10.545 kvadratnih metrov. Kakor smo svoji čas poročali, je g. Hutter razpisal za svoji stavbi kompleks mednarodno konkurenco, okatere izidu smo tedaj poročali. V strinjenosti z zadetimi stanovanjskim kompleksu, ki bo v Prešernovi in Cirilmetodovi ulici štirinadstropnem v Razlagovi in Maistrovi ulici pa petnadstropnem, bo 141 novih stanovanj. Med temi bodo eno- dva troštrni in petstbna stanovanja. Razen tega tudi nekaj garsonjer. Zanimivo je, da bo-

do stranke lahko obstajale samo z elektriko. Predstanka, ki klobaja proti takozvanim »kasarnskim« stavbam, je razorjen s številom stopnišč, ki se vrši na pobudo tuk. šahovske sekcije SK Železničarja. V četrtek 24. t. m. pa bo sklepno tekmovanje, na katerem se bo odločilo, kdo bo letošnji šahovski prvak Maribora.

Narodni pesnik Jovo Djukić v Mariboru. V Mariboru je prisel znan narodni pesnik Jovo Djukić iz Bosanske Krajine. V svojih pesmih prikazuje junške čine iz naše narodne zgodovine. Topla, doživljena je njegova narodna poezija. Znani in popularni narodni pesnik je imel med srbskim narodom polno poučnih predavanj, naučil je veliko število vaških fantov in deklet pisati ter čitati. S svojim prcvetnim delom si je pridobil priznanje in zaslugo. Zaradi tega toplo priporočamo Jovo Djukića vsem, tri katerih se bo oglašil. Po poklicu je kmet in oče šestih otrok. Najstarejši sin služi pri vojakih v Mariboru, pa ga je prišel sedaj obiskat.

Pobreska občina poziva vse vojne invalide, vdove, sirote, roditelje, brate in sestre padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov iz svetovne vojne, da se nemudoma zglovis v občinski uradu zaradi sestave seznamov vseh invalidov, vojni vдов in siet trest ostalih vojni žrtve.

Akademski slikar Maks Kavčič je imenovan za suplenta risanja na tukajšnji državni učiteljski šoli.

O tem in onem. Šest ponudnikov se zanima za Grajsko klet, ki bo kmalu urejena. Iz Mastekove trgovine na Glavnem trgu je izginil velik kos ženskega modnega blaga, vrednega okoli 2500 din.

Motokiclist je povozil ob Milinski ulici kolesarja Antona Domanjka, čigar kolo je

Šahovske borbe pred sklepom. V torek 22. t. m. bodo odigrane prekinjene partije v šahovskem tekmovanju za mariborsko prvenstvo, ki se vrši na pobudo tuk. šahovske sekcije SK Železničarja. V četrtek 24. t. m. pa bo sklepno tekmovanje, na katerem se bo odločilo, kdo bo letošnji šahovski prvak Maribora.

Narodni pesnik Jovo Djukić v Mariboru. V Mariboru je prisel znan narodni pesnik Jovo Djukić iz Bosanske Krajine. V svojih pesmih prikazuje junške čine iz naše narodne zgodovine. Topla, doživljena je njegova narodna poezija. Znani in popularni narodni pesnik je imel med srbskim narodom polno poučnih predavanj, naučil je veliko število vaških fantov in deklet pisati ter čitati. S svojim prcvetnim delom si je pridobil priznanje in zaslugo. Zaradi tega toplo priporočamo Jovo Djukića vsem, tri katerih se bo oglašil. Po poklicu je kmet in oče šestih otrok. Najstarejši sin služi pri vojakih v Mariboru, pa ga je prišel sedaj obiskat.

Pobreska občina poziva vse vojne invalide, vdove, sirote, roditelje, brate in sestre padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov iz svetovne vojne, da se nemudoma zglovis v občinski uradu zaradi sestave seznamov vseh invalidov, vojni vдов in siet trest ostalih vojni žrtve.

Akademski slikar Maks Kavčič je imenovan za suplenta risanja na tukajšnji državni učiteljski šoli.

O tem in onem. Šest ponudnikov se zanima za Grajsko klet, ki bo kmalu urejena. Iz Mastekove trgovine na Glavnem trgu je izginil velik kos ženskega modnega blaga, vrednega okoli 2500 din.

Motokiclist je povozil ob Milinski ulici kolesarja Antona Domanjka, čigar kolo je

popolnoma razbito. — 27letna služkinja Ema Rokavčeva si je pri sekantju drv posekala desnico. — 19letni zidar Vinko Horvat je padel z zidarskega odra in dobil pri tem težke notranje poškodbe. — Desmo nogo si je zlomila pri padcu 46letna Ivanka Golenko iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah. — Levo nogo si je poškodovala pri padcu posestnikova hčera Maria Raj iz Sv. Jurija v Slov. goricah. — Obstrležen je bil, ko se je vračal ponoči domov, 10letni zidar Stanko Voršič iz Sv. Marjane pri Vidbergu. Ima ranjeno levico. — 30letni strugar Božo Dolinšek si je pri delu poškodoval desnico. — 23letni posestniški sin Janez Horvat iz Sv. Miklavža je padel z voza in si polomil več reber. — Posestniku Antonu Graifonerju iz Sv. Lovrenca so drzni tatinski zlikovci izropali demažlo. Odneli so mu razne predmete, vredne okoli 3000 dinarjev. — V vsemem razpoloženju so se spoprijeli pri lčkanju koruze domači fantje pri Sv. Juriju. Prikrm opazkam je sledilo prerivanje, potem so se zabiskali noži, dokler se ni, bodem v hrbet, zgrudil na tla 23letni posestniški sin Marko Koprivnik. Krivce iščejo.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. oktobra: zaprti.
Sobota, 19. oktobra ob 20.: »Nenavaden človek«. Premiera.

Premiera Senečičeve igre »Nenavaden človek«, tragikomičnega dogodka v šestih slikah, v J. Kovičevi režiji bo v soboto 19. t. m. K. premijerje vabljn tudi avtor, čigar delo je bilo na večjih odrih, posebno pa v Pragi, z velikim uspehom sprejeto.

Nujno potrebna vez med mestom in deželo

Za tesnejše sodelovanje narodnega izobraženstva s podeželjem

Maribor, 17. oktobra. Med deželani in meščani obstojajo že od nekdaj nesprotstva, ki jih nista mogla premostiti ne čas in ne spremenjene prilike. Na eni strani boječnost, na drugi pa neke vrste omalovaževanje našega kmečkega stanu. V predvojni dobi je bilo sicer prav tako, a je bil vsaj odnos slovenskega dela izobraženstva do podeželja intinnejši, ker so se vrtile skupne narodnostne borbe. Ona »jara« gospoda, ki jo je bil Cankar v svojih delih, ki živi le za sebe in svoje koristi, v ozkem krogu enakovrednih, pa ni odmrila vse do današnjih dni. Še danes je številno naše izobraženstvo, posebno ono po mestih in trgih, ki gleda skeptično na svoje najbližje okolje, ki ni na isti družabni stopnji z njim. V prvih povojnih letih se je posebno naša mlajša inteligenca izživljala v brezplodnem filozofiranju, namesto da bi z mladostnim ognjem posegla v življenje ob sebi, da bi navezala tesnejše stike s kmetom in delavcem.

Med kmetom in vaščanom so potrebni prav sedaj čim tesnejši stiki. Meščan, posebej izobraženec, bi se moral nekoliko bolj zanimati za življenje in delovanje našega ratarja. Ni dovolj, da se pojavi na kmetih le ob nedeljskem izletu ali ko je na počitnicah. V tem oziru je dala lep zgled naša mladina, ki je ob detu na kmetih spoznavala v preteklih šolskih počitnicah, kako težko je življenje naših poljedelcev. Šele na podlagi lastnih izkustev se da dovolj ceniti in spoštovati žuljavna dela, ki prideluje vsakdanji kruh tudi za meščane. Nasprotno pa bi moralo biti tudi kmečki mladini omogočeno v večjem obsegu spoznavati življenje meščanov. Tako bi izostala mnoga trenja, ki danes razdvajajo ta dva stanova, ki vsak za sebe ne moreta prospevati.

V sedanjih negotovih časih, ki bolj ko kdaj zahtevajo strnjnost naših vrst, je čim tesnejša vez med deželo in mestom najpotrebnejša. Saj je to merilo naše odgovornosti za nas same, pa tudi za druge. Posebno vlogo ima pri tem naša narodna inteligenca. Nepoučenih, preprostit ljudi se v današnjih prilikah prav rada obrijama malodušnost. To bi bilo še razumljivo, povsem neutemeljeno pa je, da v tem prednjači naše meščansko, narodno izobraženstvo. Vse fantastične vesti imajo svoj izvor po mestih, od koder se širijo kot kuga po podeželju. Ljudje strnijo nad raznimi izmišljotinami in verjamejo vse, posebno še, če ta kosa vest izstili ta ali oni »bojši« gospod, ki neredko igra v našem javnem življenju bolj ali manj pomembno vlogo. Oblasti, ki budno zasledujejo take pojave, niso vedno kos svoji nalogi. Povsem utemeljen je s tem v zvezi apel oblasti, na podeželjsko inteligenco v državnih službah, ki naj z vso odločnostjo pobija izmišljotine raznih fantazistov, ki sejejo v najširše narodne sloje malodušje.

K pobijanju malodušja pa bi naj vsaj

zda pristopila tudi ona mestna inteligenca, ki je sama izšla iz naroda, pa nima več neposrednega stika z njim. Čas, ki ga preživljamo, zahteva ureditev razdrapanih razmer, v kolikor se to tiče družabne povezanosti med plastmi in stanovi v narodu. Predvsem je pa še to nujna zahteva naše severne meje. Danes ključemo našemu narodnemu izobraženstvu, naj se približa podeželju brez vsakih predsodkov. Ničie nima pravice, zaradi doktorskih diplom in maturitetnih spričeval prezirati okolje, ki je pod njim. Pohitite med ljudi in videli boste, kako žarijo lica preprostit ljudi, če spregovorite z njimi prijazno in bodrilo besedo tudi takrat, ko niso recimo pred vrati ravno — volitve. Naši ljudje so tako hvaležni za vsako lepo besedo in zlasti za vsak poučni razgovor, da noben predstavnik naše inteligence ne bi smel zamuditi prilike zaplesti se v razgovor s preprostim, malim človekom. Prav v tem pa je polje širokega, anonimnega dela za narod in državo, ki ga sicer nihče ne more nagraditi z odlikovanji, ki pa po uspehih nudi najtežje zadovoljstvo. Sedanji časi zahtevajo ljudi neposrednega dela in ne fraz, ljudi vednega optimizma in globoke vere v bodočnost naroda in države. Komur je bila dana možnost studija, ki ga je končal v prvi vrsti v svojo osebo koristi, se ne sme misliti, da nima nikakih obveznosti napram narodu in državi, ki mu omogočata delovanje. Šole ga niso oprostile dolžnosti napram narodnemu občestvu, posebno ne zdaj, ko je realna sedanjost važnejša, ko vse brezplodne koncepcije za bodočnost.

Iz Poljčan

Letošnja trgatve je tudi pri nas v splošnem končana. Količina zaradi bošave in drugih, predvsem vremenskih nepravil, se daleč ne dosega lanske. Prav tako tudi ne kakovost. Vinogradniki bodo morali most sladiči. Banská uprava je v ta namen sladkanje dovolila. Sladkati se sme le most iz celienčnega trsa in sicer tako, da se na 101 doda 3 kg sladkorja. Zadevne protnje oddaje takoj na občini. Prošnje morajo biti sklopkane s 39 din. Vinogradniki, ki izvrši sladkovanje mora zadevo prijaviti kletarskemu nadzorniku v Mariboru po obrazcu A, kar se dobi na občini. Prep. zve prijava se na občini ne bodo več sprejemale.

Sadladi, pobrigajte se za cenšnji nžkup škropla. Sadladi se opozarjajo, da skoro poteče rok za nakup cenejšega škropla. Mixdrin in schel-bilchran lahko dobite po dip 450 za kg. Narčila morajo biti točno izvršena.

Dva spina. Dne 25. oktobra bo na selmišču v Mariboru plemenski sejem za biske bele slovenske (marijadvorske) pasme. V Pristavi na bo 17. oktobra živinski in kramarski sejem, na kar se zainteresirani opozarjajo.

Usmilite se tistih, ki najbolj trpe

To so upokojeni železničarji, ki jim niso bila šteta leta, za katera so plačali prispevke v pokojninski sklad

Maribor, 17. oktobra. Nešteto je delavskih in uslužbenških kategorij v privatnih in javnih službah, ki jih je draginja zajela, pa se branijo pred potopom in delajo večji ali manjše napore, kako bi prebrodili ta viharji čas. Nekaterje kategorije se bore z uspehom, čeprav se menda nobeni še ni posrečilo doseči polnega nadomestila s povznanjem prejemkov v oni meri, za kolikor je bila zaradi draginje oškodovana. Toda kaj bi našli vse tiste, ki niso še nič prejeli, ali pa če so, niti ene četrtine tistega, kar bi bilo potrebno in pravično. In med temi so ljudje, ki se boriti ne znajo, nočejo ali pa ne morejo, kar bi sicer se to, kar jim je ostalo, izgubili, namreč položaj, ki ga pa tisti, ki bi v tej stvari mogli kaj storiti, žal ne razumejo — ker ga sami ne čutijo!

Toda poleg vseh neštetih kategorij, pa najsi bodo to aktivni ali upokojeni uradniki in uslužbenci, je ena, ki sicer ni številna, toda tem huje prizadeta in ki je

težko živela že pred draginjo. Draginja ji je zadala še poseben udarec. To so tisti železničarji, ki jim pri upokojitvi niso bila leta službe priznana, za katera so plačali prispevke v pokojninski sklad. Taki plačevanja imajo nekateri preko dvajset. Letih plačevanja jim niso bila računana za pokojnino. Teh je bilo tudi preko dve tretjini, medtem ko so jim bila računana leta, za katera niso plačevali prispevkov in ki jih je le eno tretjino ali pa še manj. Ti prejemajo pokojnino med 450 in 650 din na mesec. Tisto, kar jim manjka, znaša pa do 1000 din! Ta krivica, ki je nedvomno zelo velika, je sicer priznana, ni pa še popravljena. Žal je eden prizadetih obupal in si skrajšal to človeka nevredno življenje na svoj način. Apelinamo na tiste, ki nosijo odgovornost za to, da se dana beseda tudi izpolni, kakor tudi na tiste, ki s svojim položajem lahko vplivajo na to, da se zadeva hitro in dokončno uredi.

A. B.

Mariborske in okoliške novice

Poroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru: Franc Flis, železničar, in zasebnica Elizabeta Jug; odvnetnik Ignacij Petrovič in zasebnica Ana Matko; sodni uradnik Andrej Gros in Stefanija Prasniki; kovač Rudolf Gabrovec in Antonija Slosereva; kovač Ferdo Dietinger in zasebnica Alojzija Strausova; delavec Vinko Kavčič in Alojzija Senekovič; strojni ključavničar Anton Jakše in Ana Valandova. — Novoporočencem obilo sreče!

Mariborska komunalna politika. V petek 25. t. m. bo v mestni posvetovalnici s pričetkom ob 18. redna seja mariborskega mestnega sveta. Mestni očetje bodo razpravljali o raznih tekočih zadevah. Najvažnejši predmet razpravljanja bo nastavitve dveh novih mestnih zdravnikov. Za obe mesti, ki sta bili razpisani po smrti mestnega zdravnika dr. A. Wankmüllerja, se zanima okoli 20 reflektantov.

Iz prosvetne službe. Z redom sv. Save V. stopnje je bil odlikovan šolski upravitelj v Krčevini g. Stanko Lavrič.

Grof Pachtu in njegovih delavci. V Zgornji Kungoti ima veleposelski grof Pacht okrog 350 oralov zemlje, med temi pet vinogradov, ki imajo po dva in tri orle z vinčarji, ostalo so plodoviti travniki, njive, sadonosniki in gozdovi. Razen vinčarjev zaposluje grof Pacht na tem veleposelstvu še delavce, katerim plačuje reči in pliš po 6 din na dan, poleg tega ima vsak delavec še 60 klafter zemlje kot hasek, ki se si jo pa mora sam obdelati. Lahko si torej predstavljamo, kako ti naši reveži ob severni meji izhajajo ob tej draginji s 6 din na dan. Delati pa morajo zato 10 ur na dan, tako da imajo torej na uro 60 par. Upravitelja pa to posestvo za grofa Pachtu, ki živi večinoma v inozemstvu, neki mariborski advokat in še posebej grof Bubna, ki ima tudi v Zgornji Kungoti svoja posestva in plačuje približno enako svoje delavce. (Del pol.)

Nezgoda v tekstilni tvornici. Včeraj popoldne se je pripetila v neki tekstilni tvornici v Melju nezgoda, ki je prizadela 19letno delavko Olgo Majhen. Omenjena je spuščala iz takozvane pripravilnice po električnem dvigalu blago v barvarno. Ko je bila v višini 2 m, je stopila s spuščajočega se dvigala, predno je pristala na tla barvarne. Po nesrečnem naključju je prišla z leve nogo čez rob jaska, tako da je spodnji rob pristajajočega dvigala stisnil njeno levo nogo ob steno jaska in ji jo občutno poškodoval. K sreči ni bilo usodnejših posledic. Pri padcu na tla je dobila še manjšo poškodbo na glavi. Reševalci so jo prepeljali v splošno bolnico, kjer so ji zdravniki takoj pomagali.

Kdo je ukradel vrečo tepe? Konečnik Orožija, posestnika v Lomu pri Mežici je mariziravo prijavi, da ji je nekdo ukradel vrečo tepe, ki jih je bila nabrala in spravila kar tam na prostem. Pa ji je preko noči nekdo drugi prihranil pot do kapa. Sled po raztresenih trpkah je takela rahlo, kjer stanojta Zupanc Vincenc in Erjavec Ivan. Obadva pa odločno zanikata, da bi imela kaj opraviti s temi tepkami. Oni pravi, ki jih je ukradci in odnesel, je pač uporabil pot mimo hiše, kjer onadva stanujeta. Tega zdaj še je iščejo.

Pijana na motorju. Pučnik Viktor in Kralj Stefan iz Dolgih brd pri Prevalju sta se na motociklu pripeljala v Mežico. Ker sta bila oba precej natrkana, sta vozarila tako nerodno, da bi bila kmalu povzročila veliko nesrečo med gručo ljudi, ki so čakali na prevozni avto. Zato so jima orožniki ustavili vozarenje in kolo zaplenili. Pri tem pa se je Kralj tako neprimerno obnašal, da si je nakopal še posebno ovdobo.

Kar cel voz sena je odpeljal. Ljubljaničan Miheo Adorski ima v Hošnici pri Poljčanah svoje posestvo. Ugotovil je, da mu je nekdo iz senjaka ukradel večjo množino sena. Tega dejanja osumljeni Podpečan Juri je priznal, da je on odpeljal za cel voz sena in ga prodal za 170 din, dočim je bilo vredno 300 din.

Priložnost jo je zapeljala. Pri posest. Grilu v Braunšvaju pri Račah se je na obisku mudila nečakinja Ottilia Mlakar. Ker je imela od tu še en obisk, je pustila svojo ročno torbico kar pri stricu. V torbici je bilo 340 din. Ko se je vrnila, je ugotovila, da je med tem in statok »dobil nogo«. Pa ni šel daleč. Služkinja je priznala, da se je njej zahotelo samo po enem stotaku, ki ga bo pa vrnila, tako da ne bo Mlakarjeva imela nobene škode.

Nezgoda pri delu. V Kletarski zadrugi na Aleksandrovi cesti so razlagali sode vrta, ki ga je pripeljal neki kmet tam od Sv. Vrbana nad Kamnico. Pri tem težavnem delu je bil zaposlen tudi delavec Jože Štravs. Ker je bila lestev premočena, je sod spozlel ter zdrčal na tla in z robom na stransovo levo nogo. Revež je imel take bolečine, da so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnico.

Najdena poselska knjižica glaseča se na ime Bosak Franjo, v njej se nahaja tudi krstni list. Knjižica se dobi pri mestni poltelji.

Belu zastavo bi bili v četrtek, 17. t. m. razobešili na poslopju, kjer ozir. pod katerega streho se vsak dan nabirajo večši z preštevanje prijave o tatvinah koles in o ogražanju javnega prometa. To pot —

hvala bogu — ni bilo nobene take prijave. Pač izredna izjema!

Mariborske sportne novice. Velik propagandni turnir Slovenske tabele teniske zveze bo dne 27. in 28. oktobra v Mariboru in sicer v telovadnici I. deske meščanske šole v Krekovi ulici. V zadnjem času se opaža v tablu tenisu v Mariboru živahno zanimanje, saj sta kar dva sportna kluba in sicer ISSK Maribor in SK Železničar organizirala posebni tablu teniški sekciji. V katerih so vključeni vsi mariborski ljubitelji ter prijatelji tega zabavnega in prijetnega sporta. — Za nedeljo je bila napovedana v Mariboru tekma Slavija-Slovenjgradec. Tekme pa ne bo zaradi znane kazenske suspenzije proti SK Slovenjgradec. — Zanimanje je za povratno tekmo Maribor-Ljubljana. Pred to tekmo nastopita izbrana teama mariborskega juniorjev, iz katerih bo izbrana enajstotica, ki bo zastopala naše mariborske juniorje pri ljubljanski tekmi.

Pekovski mojstri pred sodiščem. Včeraj je bila pred tuk. sodiščem razprava proti nekaterim mariborskim pekavskim mojstrom, ki so jih pekovski pomočniki ovidili zaradi kršitve uredbe, ki prepoveduje nočno delo. Ravnava pa je bila preložena na 12. nov. t. l.

Studenke novice. Naša občinska uprava poziva vse one lastnike koles, ki so dobili te dni pozive, da se nemudoma javijo v občinski pisarni, v nasprotnem primeru se bo uvedlo proti njim postopanje v smislu zakona.

Pekovske službe imata danes v netek Albaneževke lekarna pri sv. Antoni v Frankopanovi ulici št. 18, telef. 27-01, in Koničova lekarna pri Mariji pomagal na Aleksandrovi cesti 1. tel. 21-79.

V smrt. 21letna natakarka Hedvika Korošec s Pobrežja je obupala nad življenjem. Doživela je težka razočaranja, pa se je odločila za prostovoljno smrt. Izšla je večjo količino lizola. Obelčala je nezvestava na tleh. Tudi takojšnja pomoč ni pomagala. Zaužitje količina lizola je bila toliko, da je Koroščeva podlegla in umrla. Zapustila ni nobenega poslovljnega blaga, v katerem bi potožila svoje življenjsko gorje.

V Ljudski univerzi predava drevi b 20. uri znani poznavalec naših pavin dr. inž. Fr. Avčič o potovanju od Srp planine do Korala. Mariborski planinci bodo v velikem številu posetili njegovo poučno predavanje.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklci. Izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAVNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5 din

CIPRESE

za vrtno ograje in pokopališča v vseh velikostih in večjo množino božičnih drevesc ugodno dobavi Franc Dolenc, Predvor 2384

Poslažite se malih oglasov

»Slov. Narodnik«

ki se

načeneš!

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

LESNE INDUSTRIJE

Če želite nabaviti prvovrsten jarmenik, se takoj oglosite v trgovini strojev Dovžan Ivan, Ljubljana, Franciškanska 4. — Telefon 45-42 2395

KEŠEJI

»KUPUJEM«

»KUPUJEM«

KUPUJEM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

VAJENCA

sina boljših staršev, sprejmemo. Ponudbe na B. Rangus, zlatar, Kranj. 2398

PROJAMA

STEDILNIK

5 6 krogi in 2 cevima za peko ter peč za kopalnico in vročo vodo, oboje na plin, najboljši Junkerov fabrikat, malo rabljeno, radi selitve, moleni napredaj. Kojačinovič, Beograd, Francuska 5. 2393

PRVOVRSTNO CEPLJENO

IRSJE

divjake korenjake, na raznih podlagah, nudi žihar. Franjo. Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte cenik! 2393

BUKOVA SVEZA DRVA

2 vagona, drevno marmelado in arnikovo cvetje prodam. — Marmelado in arniko razpoložljam od pol kg dalje. Penzion »Tourist«, Bohinjsko jezero. 2391

ZA CEVLJARSKO INDUSTRIJO

prodam 6 kom. strojev in 200 kom. štane cenjen v zelo dobrem stanju in poceni. Kezman Mustafa, Subotica, Gen. Milojevića 1. 2396

KUPUJEM

„Sprejmeta se zakonca brez otrok“

Mnogi hišni posestniki imajo raje stranke s psički ali celo prazna stanovanja, samo da ni v hiši otrok

Ljubljana, 18. oktobra

Zadeva, o kateri sem napisal te visticke, postaja ne samo aktualna in zelo nevarna, ampak ugotovimo postati celo tako katastrofalna, da se zna pripetiti, da družine z nedoraslimi otroki, v mestu v doglednem času sploh ne bodo več dobile stanovanj. Ali naj kampažirajo taki zakonci s svojimi otroki na prostem, ali naj zapro otroke v kletke, jin raztreseno na vse vetrove po deželi kot pastirke ali pa naj jim očene sprejmo v zavode? Ali mi pisašo: »Ljubite in množite se med seboj«. Za zgled naj nam bodo druge države, ki ne samo da nagrade starše z velikim številom otrok, ampak jim nudijo prednost pri oddaji sužih in razne druge ugodnosti. To je ne samo lepo in modro, ampak tudi pravilno, dalekovidno in potrebno, ako se hoče doseči zvišanje in ne nazadovanje števila rojstev. Kam pridev pomanjkanje naraščanja, vidimo zlasti v današnjih casih, in mislim, da se razumemo.

Vsaka noseča žena in oče številne družine sta se tem bolj vredna spoštovanja in to v vseh pogledih in vseh prilikah. Upoštevana naj bo dalje žena ali vdova preprostejša moža ali pa intelektualca. Pa tudi nezakonske matere bi ne smeli zavreči. Zlastno je namreč to, da se vdove, pa tudi noseče ženske, še večkrat pa zakonci s številno družino ne samo izpostavljajo pomolovanju, ampak celo tudi posmehovanju. Dobro bi bilo, da bi vse take ženske, ki se spotikajo nad tem in ki se niso hotele roditi, vsaj enkrat to poskusile in spoznale, da zakon ni samo uživanje naslade, ampak da ima še bolj zvišeno dolžnost in poklic materinstva, ter s tem družbenega veselja, pa tudi trpljenja in skrbi z otroki.

Res je, da so postali zlasti v zadnjem času zakonci vprav v pogledu rojstev in to iz najrazličnejših, deloma celo čisto upravičenih razlogov — predvsem radi naraščajoče brezposelnosti in še radi nekega drugega strahu — v pogledu povečanja števila prebivalstva celo preveč previdni. Res je dalje tudi, da znani izrek: »Ptičke ne sejejo in ne žanjejo, pa vendarle živijo« pri ljudeh žal ne čisto držijo, vsaj pri revnih ne. Zato je pa zelo nujno in neobhodno potrebno, da se družinam red tako preuredi, da pusti in da možnost vsakemu človeku živeti, pa ne pasjega ali celo še slabšega življenja!

Nihče ne pričakuje, da bi morali revni

in srednji sloji živeti v palačah, nihče pa tudi ne more zahtevati, da se družine z večjim številom otrok zapode daleč ven iz mesta, zlasti ako so po zaslužku in šolanju otrok navezane na mesto. Pomisliti je treba, da ravno zakonci z večjim številom otrok dajejo plus in krijejo oni minus, ki ga ustvarjajo »previdni« zakonci, ki bi do stokrat lahko preživljali po 4—5 ali še več otrok, pa jih »bole« ušesa pri joku nedolžnega človeškega bitja in se odtegujejo osnovni dolžnosti do skupnosti. Mnogi taki imajo raje po enega do dva, ali morda celo več štirinožnih »ljubčkov« (pripominjam, da imam jaz tudi živali zelo rad).

Ako se bo bela kuga še na deželi tako razpasla, kakor se je že v mestih, utegne prihodnje ljudsko štetje pokazati nevarno, morda že celo pogubonosno sliko.

Res je dalje, da so večkrat marsikateri stranke celo z majhnim številom (2—3) otrok strah in trepet gospodarja, kateremu delajo škodo in vse mogoče nepravilne. Taki starši so seveda predvsem sami krivi delo-žacij in težav, ko iščejo stanovanje. Vsi tisti starši naj predvsem ukroto svoje »divjač-ke«, pa bo mir in red v hiši. Še bolj in večkrat je pa res, da so marsikaterih staršev otroci, četudi jih je več, tako disciplinirani, da vsekakor zaslužijo primerno upoštevanje. Najbolj pa je žalobog dostikrat res, da stanovanje iščoča stranka nima večkrat niti časa vprašati za obsežnost stanovanja in že jo vprašajo: »Koliko otrok«, ali pa celo: »Ali imate kakšnega otroka?«. Poudarjam, da so sicer častne izjeme, ko se gospodar ne brani sprejeti stranke če tudi ima več otrok. Še bolj pa padajo v oči čedalje pogostejši pogoji: »Sprejmeta se zakonca brez otrok«.

Iz večih razlogov bi morda kazalo, da bi nudile oblasti gospodarju, ki se ne brani imeti pod streho zakonca z večjim številom otrok kako olajšavo ali udobnost v primer- ni obliki. Društvo stanovanjskih najemni- kov naj bi včasih v časopisu ali s posre- dovanji opozarjalo stranke, da je treba ce- niti tujo lastnino, kakor svojo lastno ter obvarovati posestnike kakršnekolik škode na njihovih hišah. Vsako namenoma ali po malomarnosti storjeno škodo pa je taka stranka dolžna brezpogojno poravnati.

Društvo hišnih posestnikov pa naj bi na enak način opozorilo vse one sračnike, ki so na kakršenkoli že način prišli do lastne-

ga doma, da ima vsaka stranka pravico do bivanja v hiši in v človeka vrednem stanovanju, pa če tudi ima več otrok. Ob- last sama pa naj bi v bodoče ne dovolje- vala več kletnih in podstrešnih zasilnih stanovanj.

Dokler bo obstojala močno razširjena praksa, da imajo mnogi raje stranke s psički ali pa celo tudi prazna stanovanja, samo da ne hodijo otroci v hišo, toliko časa ne bo one lepe medsebojne harmonije, ki je potrebna v človeški družbi. Premnogo je namreč primerov, kjer gospodarji po- znajo in žele le točno plačevanje stanarine — kar tudi mora biti — v hiši bivajoče stranke zlasti otroci, pa ne samo da ne smejo na vrt ali na dvorišče, ampak naj bi kot kresnice prifrčale v stanovanje spat in tako tudi zjutraj odplavale iz hiše, da se ne bo silila stopinja ali celo ropot. Poudarjam, da so tudi v tem pogledu čast- ne izjeme.

Te vrstice sem napisal ne iz zavidevanja ali celo sovraštva do gospodarjev-posestni- kov, temveč predvsem iz sočutja in spošto- vanja do družin, ki imajo otroke. Vse to pa z željo, da zavlada obojestransko spo- štovanje, pozornost do tujega imetja in pa upoštevanje pošteno in točno plačujočih strank.

Kadar bo nastopila taka medsebojna vzajemnost in spoštovanje do tuje lastnine, ne bodo več potrebne tablice s strašnim na- pisom: »Pozor, hud pes!«

Če bodo najemniki spoznali, da je treba izkazovati primerno spoštovanje gospodar- ju, da je treba stanarino ne samo v redu plačevati, ampak na stanovanje tudi paziti, gospodarji pa če bodo uvideli, da ne more biti vsak posestnik, četudi varuje, zlasti pa da bomo nekoč vsi, pa bodisi iz najljep- še palače ali najrevnejše pastirske kočice, stanovali v enotnem stanovanju — v zem- lji in četudi v srebrni krsti, tedaj bo ne samo odpadlo oddajanje stanovanj pod ta- kimi pogoji kakor se to prepoostote sedaj čita, ampak bo prijetneje na svetu.

Naj bi se to čim prej zgodilo in naj bi zavladalo medsebojno prijateljstvo med gospodarji in najemniki.

Torej več medsebojne uvidenosti in strp- nosti! Pa brez zamere!

Juh. Avgust
viš. sod. ofic. v pok.

— Vodnikova družba vas vabi! Naš marljiv poverjenik Vodnikove družbe, g. Janez Humer je že na delu in pridno zbi- ra prijatelje lepe, poljudne in cenene slo- venske knjige! Kakor vsa leta doslej dobite tudi letos za dva kovača dragocen knjižni dar! Vpišite se med naročnike! V vsak dom knjige Vodnikove družbe!

— Ureditev klince. Zadnji čas so uredili strm klanc na odcepu Nunske ulice proti

Koločvorski ulici, tja do samostanske šo- le. Strma reber se je umaknila lepim stop- nicam, ki so jih dozdali od vznožja in do vrha. Zaradi skalnatosti sveta so morali rabiti tudi kompresorje, preden so svet- lotliko izravnali, da so lahko mislili na po- stavitev stopnic. V zvezi s stopniščem so uredili tudi vso okolico in se je pločnik ob Nunki ulici podajal tja do Marijinega znamenja.

Vsak 5000. človek ima srce na desni strani

Zanimive ugotovitve nemških učenjakov, ki so preiskali prebivalstvo celih pokrajin

Statistika bolezni, točno opazovanje cele vrste obolenj, zlasti za nevarne priznanih, je znano že več let in omogoča preprečiti večje razširjenje prav teh bolezni. V zad- njih letih so pa začeli v Nemčiji polagati temelje povsem novega proučevanja člo- veka zdravja, ki sega daleč za sedanjim zdravniškim in higijskim statistiko. Razen statistike bolezni vodijo tudi statistiko zdravih ljudi odnosno takih, ki se čutijo zdrave in ki torej niso v zdravniški oskrbi. Kar so že dosegli na tem polju v Nemčiji tudi jamstvo da se ni treba bati nepri- jetnih presenečenj v splošnih zdravstve- nih razmerah naroda.

Jasna slika o splošnih zdravstvenih raz- merah naroda je velikega pomena za od- govor na vprašanje kakšnega dela je zmo- žen narod kot celota zdaj in v bodoče. Do- slej je bilo zelo težko ustvariti si tako sli- ko, ker tehnično ni mogoče v treh ali štir- jih letih zdravniško preiskati vsega naroda. Zdravnikov je namreč v ta namen mnogo premalo. Tu je prisločila na pomoč tehnična urava. Sedanjim razvoj röntge- ske tehnike omogoča s minimalnimi stro- ški preiskati v nekaj minutah več sto lju- di in dobiti tako za zdravniško diagnozo potrebno sliko.

S pomočjo takozvane množestvene zdrav- niške preiskave so preiskali največ prebi- valstvo celih pokrajin v Nemčiji v poglu- du jetike in srčnih bolezni. Ta akcija, ki se je začela že več mesecev pred vojno, je že tako napredovala, da imajo zdaj že nad milijone röntgenskih posnetkov. Pri tem so ugotovili samo 1,46 % primerov tuber- kulozne pljuč. Tudi primer, ki je veljal za zelo redek, da ima namreč človek srce na desni strani, je zdaj vključen v statistiko. V Nemčiji so prišli do zanimivega zaključ- ka, da ima vsak 5.000 človek srce na desni strani.

Uspehi te akcije so privedli do daleko- sežnih načrtov. Že zdaj imajo v Nemčiji velika podjetja takozvane tovarniške zdravniške. Tak zdravnik ima lahko pod zdravniškim nadzorom do 3.000 ljudi in

ne samo v pogledu zdravja kot takega, temveč tudi sposobnosti za določeno delo. Tako se bo pregled zdravstvenih razmer v državi razširil dalje, na tudi pozneje bo doseženo povečanje proizvodnje in zbolj- šanje kakovosti izdelkov, če bo vsak člo- vek postavljen na pravo mesto k delu, za katero je najbolj sposoben. Tovarniški zdravniki bodo prevzeli pozneje tudi zdravniško nadzorstvo nad rodbinskimi člani, da se bo znatno razširil krog ljudi v stalni zdravniški oskrbi. Tega dela so se lotile v Nemčiji bolnišnice blazaine in živ- ljenjske zavarovalnice, ki pa nimajo enot- nega vodstva. Tudi one doprinesejo svoj delež k splošni zdravstveni sliki, ki bo tre- ba delati za njo morda še leto dni, da bo popolna.

V splošno zdravstveno nadzorstvo spada tudi zatiranje raka. Tudi na tem polju je treba zbirati dragocene podatke. Ena iz- med statistik, sprejetih v ta splošni okvir, je statistika usode vsakega človeka, ki ga je napadla ta strašna bolezen. Podatki se izpolnjujejo vsake tri mesece. Tako upa- jo priti na sled zakonitosti obolenja z rakom. Zdaj urejujejo v Nemčiji statistične podatke, obsegajoče 124.000 primerov raka. Vse ta obsejni material je razdeljen na sekcije in sicer po žrtvah raka. Na tem polju delajo zdravniki mnogih drugih ev- ropških držav roko v roki z nemškimi.

Lani je napravila delovna skupina medi- cinev v neki pomorski vasi broječ 1.300 duš edinstven poskus popolne stati- stične obdelave vseh zdravstvenih pogojev. Preiskali niso samo zdravih ljudi, temveč tudi zdrave domače živali, ter sestavo hrane in vode. Sele to je idealna zdravstvena kontrola, ki na zaenkrat v večjem okviru še ni mogoča. Dovolj obsežen je že načrt, zasnovan v Nemčiji že pred vojno, da se razširijo množestveni primeri z röntgenom iz enega milijona ljudi na vseh 800.000. Že to bo dalo zelo točno sliko zdravstvenih razmer in pokazala se bodo napa, na kate- rih bo mogoče doseči še znatno izboljšanje na zdravstvenem polju.

Odlikovanje dveh zaslužnih prosvet- nih pionirjev

učiteljice Poldke Bavdek z Vinice in šolskega upravitelja iz Semiča Albina Razpotnika

Metlika, 17. oktobra

Pred številnim učiteljskim Belo Kraji- ne, ki se je mudilo na učiteljskem kmetijs- kem tečaju v Cernomlju in v bližini sreske- ga šolskega nadzornika g. Vondice Drago- tina je v soboto izročil sreški načelnik g. Svetina visoka odlikovanja, red sv. Save V st., dvema res zaslužnima javnima de- lavcem Belo Krajine, kateri sta posvetila pretežen del svojega življenja in svojih nesežnih trudov. Sta to znana učiteljica g. Poldka Bavdek z Vinice in g. Razpot- nik Albini, šolski upravitelj v Semiču.

Učiteljica Poldka — pod tem imenom je znana Bavdkova širom naše domovine — je prišla k nam v Belo Krajinu na lepo Vinico pred 40 leti. Tu je začela o. ati, tu seje in tu sedaj tudi žanje. Bila je v pravem pomenu besede »učiteljica«. Njeno delovanje ni bilo omejeno na štiri šolske stene, kajti njeno geslo je bilo: »Iz življenja za življenje!«. Med šolsko mladino je bila kakor mati, med šolodraslimi kakor sestra, med ženami in možmi kot prava svetovalka. Tri rodove je vzgojila, trije rodovi jo nad vse spoštujejo, ljubijo, trije rodovi ji kličejo: »Na mnogaja leta!«

Takoj po svojem prihodu na Vinico je vstopila v krog udruženega učiteljstva in začela delovati kot debaterka, predava- teljica, članica odbora, pevkega od- sedka itd. Oddaljena od belokranjskega sre- dišča celih 18 km, ni zamudila niti enega učiteljskega zborovanja, in če je bil pri- borni učiteljski plači slučajno mošnjiček prazen, jo je primahala na zborovanje peš in je bila s tem pravi zdel zavednosti in tovarštvu. Vinica z okolico, znano po na- šem pesniku Otonu Zupančiču, zaradi čisto- ste jezika, narodnih nob in obredov, je bila Poldki pravo polje za zbiranje narod- nega blaga. K Poldki so se zatekali jezi- koslovci, folkloristi in drugi. Njeno stano- vanje krasila cela zbirka lepih narodnih noš, ki so krasile že tudi marsikatero tovrstno razstavo. Poldka, ki se je bala, da bi naši narodni običaji zamrli, je marsikatero ne- deljo, oblečena v narodno nošo, pod vaško

lipo, s svojim donečim glasom pozivala mladino: »Igraj kolo, ne postavaj...«

V vseh vinskih društvih: čitalnici, ga- siškem društvu in gledališkem dru- gu je bila vsa leta najdelavnejši izvršujoči član, prava gonilna sila druženemu življenju. Tajništva, režiserstvo, taktirka itd., to so bili instrumenti njenega izživljanja. Bila je tudi soustanovnica viniškega Sokola, kjer je opravljala posle tainika, blazai- nika, prosvetarja in pevovodje. In, ko je neko dobo v društvu pokalo, je prevzela celo starešinstvo in popeljala Sokola zopet v pravi tir. Belokranjsko učiteljstvo jo je za njeno sokolsko delo nagradilo s tem, da jo je izbralo za kumico metliškemu na- raščajskemu praporu, ki ga je belokranjsko učiteljstvo poklonilo metliškemu sok- laskemu naraščaju. V teh vrsticah je le skrom- no zajeto ogromno delo izvršeno po učte- ljici Poldki. Na prva take učiteljice je res vredno pripeti zasluženo odlikovanje!

Drugi odlikovanec g. Razpotnik Albini, sedanjí šolski upravitelj v Semiču pripada tisti vrsti mož, ki so čimdalje redkejši, namreč javnim delavcem, ki svoje znanje ne zaklepa v vase marveč ga s polnim ra- zumevanjem uporabljajo povsod, kjer vi- dijo potrebo. Kot takega ga poznajo vsi tovarši in ga čislajo vsi oni, ki so bili kdajkoli deležni njegovih nasvetov in njegovega praktičnega dela. Bela Krajina mu je postala torišče njegovega delo- vanja h kateremu ga je na moč vleklo do- bro ljudstvo, ki je skozi leto in dan tesno pritrjeno k borni belokranjski zemlji, da črpa iz nje življenjske sile zase in za dru- ge.

Že leta 1916. je bil imenovan za učitelja v Semiču, po kratki dobi pa je moral v vojno iz katere se je povrnil in nastopil službo zopet v Beli Krajini v prijetnem Stre- klevcu, kjer je ostal do leta 1933. ko je bil imenovan za šol. upravitelja v Semiču, kjer je v vsej dobi svojega službovanja vsestransko deloval, tako kot občinski odbornik in blagajnik, skozi 10 let k sta- rosta Sokola, predsednik podružnice CMD.

v gasilnem društvu, kmetijski zadrugi in vseh drugih krajevnih društvih. Skozi do- bo treh let je bil predsednik okrajnega učiteljskega društva Cernomelj-Metlika. Za zaslu- ge na prosvetnem in gospodarskem polju ga je občinski odbor izvolil za čast- nego občana. Pri vsem delovanju pa je slovel kot vreden pedagog, ki je za svoje vestno šolsko delo prejel tudi pismeno priznanje. V vsem okolišu so bozato raz- areni plodovi njegovega dela, ki mu je dalo v Beli Krajini najlepše priznanje!

Odlikovancema tudi mi najiskreneje čes- titamo!

Iz škofije Loke

— Učiteljstvo je zborovalo, škofjeloško Učiteljsko društvo je imelo v soboto svojo osmo skupščino, katero je otvoril predse- dni Vojteh Debeljak. Poročal je tudi iz- črpnno o tajišniškem delu v pretekli poslovi- dob. Po poročilih blagajnika Lovra Ko- renčana je dobil odbor razpisnice. Poročal so tudi referenti strokovnih odborov, in si- cer upravitelj Jože Zupančič za Učiteljsko tiskarno, Anica Kalanova za Učiteljski po- kret, Alberta Pagonova za Mladinsko ma- tico in Ljuba Kalanova za Učiteljsko sa- pomopod, ki ima v okraju 30 članov. V odbor je bila na novo izvoljena ga. An- dreja Grumova iz škofije Loke.

— »Križni pajek« na sokolskem odru. Izredno je uspeša veseliga »Križni pa- jek«, s katero je sokolsko gledališče v ne- deljo otvorilo novo sezono. Občinstvo je čvorano napolnilo do zadnjega kotička in bilo je hvaležno režiserju br. Audiču za pri- jeten in večer večer. Izkazala se je igral- ska družina, vsi so igrali prepričevalno. Takih predstav si še želimo!

— Izpolniljemo! Na večeru v počasti- tev spomina Viteškega kralja, je nastopil s samostojno točko tudi akademik br. Hor- vat Dušan, ki je recitiral kraljev manife- stav jugoslovenskim Sokolom ob prvem vsekolskem zletu v Ljubljani.

— Krožek prijateljev Francije pričinja s pozivljenim delovanjem! Na vidiku sta začetniški in nadaljevalni tečaj. Vsi, ki se zanimajo za pouk francosčine, naj se zgle- se takoj pri g. Ciru Lendovšču, prokurist- u Okrajne hranilnice v škofiji Loki. Kro- žek priporoča javnosti svojo obsežno knjiž- nico, ki je članom brezplačno na razpolo- go.

Pet glavnih london- skih milijenarjev

Malo komu je znano, da pripada Lon- don prav za prav petim angleškim milijo- narjem. Glavna med njimi sta sir Ernest Bute in lord Brown. Ime sir Ernest Bute je bilo letos spomladai naenkrat v ospre- dje interesov angleškega tiska in sicer ta- krat, ko je bilo zapisano angleško vojno posojilo. Bute sam je posipal 50.000 fun- tov sterlingov. »Daily Herald« je cenil njegovo premoženje na 30.000.000 funtov. O tem, kako ogromno mora biti v resnici njegovo premoženje, pričla nedavna prodaja dela Butejevih nepremičnin lordu Brownu. Bute je prodal lordu Brownu 12.000 stanovanjskih hiš, 320 trgovin, 135 resta- vracij, 14 gledališč in kinematografov ter 15 pristanišč. Lord Brown je plačal za te nepremičnine, ki so same po sebi že me- sto srednje velikosti 20.000.000 funtov sterlingov. Siru Buteu je pa ostalo še 8000 stanovanjskih hiš, 600 trgovin, 120 resta- vracij, 6 kinematografov in 8 pristanišč. Približno 1.200.000 ljudi plačuje Buteu na- jemnino. »Daily Herald« je poročal, da dobi Bute mesečno 450.000 funtov brez do- hodkov od kinematografov, gledališč in pristanišč.

Štorklja odnesla obleko

V čisti rečni vodi pri nekem mestecu na švedskem se je kopalo kmečko dekle. Lah- ko poletno obleko je odložilo na bregu in travo in se pognojlo v hladne valove. Pla- valne obleke se v ted redko naseljenih kra- jih navadno ne nosijo, kakor jih ljudje tudi v Rusiji ne nosijo. Na švedskem tudi ni radovednežev, če ne računamo štorkelj, ki se radi izprehajajo ob rekah zlasti, če je tam močvirje. V bližini kopajoče se mla- denke se je dvignila štorklja in lepota je občudovala njen oblik. Dekletu se je zdelo

čudno, ko je videlo, da nese štorklja v kljuno nekaj v plenice zavitemu dojenčku podobnega. Tako vidimo štorklje pogosto naslikane. Dekle je jasno videlo kos obleke, kako je plapolal po zraku, in sicer prav tak kakršno je odložilo na bregu.

Kar je šinila lepi kopalki v glavo straš- na misel, da bi utegnula to biti njena ob- leka. Odhitela je na breg in se prepirčala, da se ne moti. Štorklja je bila odnesla ob- leko s srjaco vred. Dekle bi se moralo vr- niti v vase nago, kar pa ni bilo mogoče. Skoraj celo uro je čepela vaška lepota v grmovju, dokler se ni pojavila na trav- niku nekaj tovarišic, ki so jo za silo ob- lekle, da se je lahko vrnila domov.

10.000 pomlajenih zločincev

Ameriški zdravnik dr. Stanley je bil v zadnjih 22 letih izredno marljiv na polju pomlajevanja s pomočjo prenosa žlez. Ni se na ukvarjal s tem delom v svojem la- boratoriju in interesu svojih pacientov, temveč v službi znanstvenega raziskava- nja, ker je hotel ugotoviti, kaj se sloh da doseči na tem polju. Izposil si je do- voljenje od ravnatelstva velike kazalni- ce v San Quentinu v Kaliforniji, da je smel delati svoje poskuse na zločincih. Od leta 1918. je napravil dr. Stanley 10.000 pomlajevalnih operacij na zločincih, zapri- tih v tej kazalnici.

Dr. Stanley pravi, da so imele operacije zelo dobre posledice za splošno zdravstve- no stanje operiranih zločincev in tudi za nekatere bolezni, tako recimo za sladkor- no bolezen in nadohu. Dr. Stanley je imel tudi priliko opazovati deli časa svoje pa- ciente, ke, so obsojeni na 1 do 15 let ječe. Operiral je seveda samo tiste zločince, ki so se dali prostovoljno operirati. Zlez ni prenašal neposredno, temveč je napravil iz njih preparat, ki ga je vbrizgal operi- ranec pod kožo.

Bilo je okrog štirih četrtega dne, ko je Townsend končno zapustil svoje zavetišče. Njegova zunanost je bila zelo žalostna. Obraz mu je obrobjala črna brada, ki mu je dajala nekam divji izraz. Srajca je bila raztrgana in umazana, ovratnika in samo- veznice pa sploh ni imel. Smoking, poln mastnih madežev, lakasti čevlji pa raztrgani. Ker je hodil dve uri po blatu in mlakah, ni postala njegova zuna- nost prav nič lepša, ko je okrog šestih stopil pred glavna vrata tvornice Russell. Njegova zunanost je bila prav taka, kakršno si je želel.

Kakih petdeset moških, mlajših in starejših, je sedelo in stalo okrog njega. Nekateri so bili bolj oblečeni, večina je bila pa raztrgana in celo sestra- dana. Vsem so bile skrbi in beda pritisnile svoj pečat na obraze. Njihove oči so zavistno motrile delavce, ki so skozi druga vrata hodili v tovarno.

Za Townsenda se ni nihče zmenil. Smatrali so seveda tudi njega za nezaposlenega delavca, ki išče dela, in njegov smoking — ta čas največja detek- tivova skrb, je ostal neopažen.

Počasi so tekli minute. Tu pa tam je padla be- seda. Vsakdo je mislil nase, na svoje lastne križe in težave. Menda nikogar ni veselo zabavati se s svojim sosedom, ki mu bo morda še danes odjedel tako krvavo potreben vsakdanji kruh.

Kar je završalo med čakačimi delavci. Vsi so planili pokonci in se jeli prerivati proti vratom. Tam sta stala dva moža z nekakšnimi papirji v ro- kah.

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Zdaj je bil že na dvorišču. Čakala ga je še zadnja nevarnost: vratar. Ta je stal zunaj na ulici in to je bilo izredno srečno naključje. Townsend se je brž ustavil potem je pa odšel mirnih korakov mimo njega in zelo milostno je odgovoril na njegov spo- štljivi pozdrav. Gromska strela, kako čudne razmere so vladale v tem hotelu. Mar ta vratar še ni ničesar zvedel o opeki v grofovi prtljagi?

Townsend je čisto mirno sedel v taksi.

— Na vlak proti Filadelfiji. Hitro! — je zaklical šoferju.

Sedeč v avtomobilu je gledal skozi okno. Od zasle- dovalcev ga je ločilo komaj 20 m. Tekli so za njim in kričali, mahali z rokami in kazali nanj. Townsend se je smejal.

Ob njegovem avtomobilu so stali radovedneži in se na vse strani ozirali, koga preganjajo. Seveda so pričakovali, da bodo zagledali bežečega pešca.

Taksi je krenil na pot. Ali pa ni v bližini drugega avtomobila?

Ne, najbližji je na nasprotni strani ulice. To je

8 njegov beg poenostavi. Seveda bo številka njego- vega taksija zabeležena, toda to se njega ni več ti- kalo.

Že na tretjem vogalu je plačal šoferju in krenil peš po ozkih stranskih ulicah.

— To je bil prvi in najneugodnejši del moje na- loge, — je pomislil detektiv z velikim notranjim zadovoljstvom.

Ni pa niti sam vedel, kako se moti.

V.

Tri dni in tri noči je preživel Townsend v zelo tesnem in umazanem prenočišču v predmestju Bu- fala. Pri sebi je imel samo nekaj bankovcev, kajti če je hotel kot skrahiran grof iskati dela v tvornici Russell, ni smel tvegati uspeha svojih nakan s tem, da bi neko slučajno opazil pri njem večjo vsoto denarja. Zasnovan načrt je bil dober, o tem je bil Townsend prepričan. Toda ta načrt je bil dober samo tedaj, če bo uresničen do najmanjše podrobnosti. Nič ni pomagalo šele igrati vloge delavca. Izgleda na uspeh bi imel samo tedaj, če bi se mu posrečilo živjeti se povsem v čustva in misli grofa, ki je prisiljen iskati zaslužka kot navaden delavec. Townsend sploh ni imel namena potegovati se za zaslužek kot navaden delavec. Townsend ni imel prav nobenega namena, da bi povsem posnemal Kennthburjevo vedenje, ker bi to njegovo delo samo oviralo. Ne, on se je hotel delati takega, kakršen bi bil, če ga razmere ne prišilile, potegovati se

za zaslužek v tovarni. Nevarnost, da bi se utegnil z napačno besedo ali kretinjo izdati, je bila s tem zmanjšana na najmanjšo mero.

Dnevi v prenočišču so mu tekli v težkem dolgo- časju. Townsend je jedel, pil, spal in si pustil rasti brado. Priplepljene brke je lahko odložil že čez nekaj dni. Razen tega so mu bili ti brki potrebni samo za prizor v »Imperialu«, ker je bilo malo verjetno, da bi tu srečal ljudi, ki so Kennthburja poznali. Če bi pa prišlo komu na misel vprašati, kako je z zu- nanostjo tega grofa, bi se tudi nikomur ne zdelo čudno, če bi teh brkov ne bilo več tu. Vsekakor ne- varnost, da bi vzbudil s tem kak sum, ni bila tako velika, kakor bi bila nevarnost, ki bi mogla nastati, če bi nosil priplepljene brke.

Po več ur je Townsend presedel globoko zamiš- ljen. Kakorkoli je obračal zadevo, od katerekoli strani jo je hotel načeti, jasno je bilo, da se pri- pravla na nevarno delo. O tem je bil prepričan. To je postajala tajna, zelo važna tajna, kajti vsi trije možje, ki se jim je bilo posrečilo vsaj deloma poja- sniti tajno, so bili brezobzirno odstranjeni s sveta. Ali se je bal? Ne! Njemu je bila nevarnost dobro- došla. Samo štirje ljudje so vedeli za njegovo na- logo. Štirje ljudje so mu lahko postali nevarni. Iz te četvorice je takoj izločil šefa policije in Alfonsa. Kaj pa Strong in grof Kennthbury? Strong je sedel dobro zastražen za dvojno in trojno mrežo. A grof? Townsend se je nasmešnil. Alfons je bil zvest kakor pes. Nanj se je lahko zanašal. Pa tudi grof v splo- šnem ni bil nevaren, saj ni dejansko ničesar vedel.